Poštnina plačana v gotovini. Leto LXI V Ljubljani, v četrtek 3. avgusta 1933. Štev. 174 Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Panazija na vidiku

Pod pritiskom svetovnega javnega mnenja je morala Japonska zapustiti Zvezo narodov, kjer je slej ko prej zavzemala zelo važno mesto. Kot najbolj urejena azijska država je v zboru evropske politike Japonska predstavljala zmiraj tisti činilec, s katerim je morala Evropa pa tudi Amerika zmiraj računati. Samolastno vmešavanje Japonske v kitajske razmere, ki je jasno dokazovalo, da si hoče Japonska prilastiti od razpadajoče kitajske države kar se le da, je evropsko politično pravico, ki sodi v Ženevi, privedlo do koraka, da izreče obsodbo nad Japonsko in njeno politiko. Japonski delegat Matsuoko na to seveda ni mogel storiti drugega ko da se vljudno prikloni ženevski politični modrosti, pobaše svoje stvari in izjavi izstop Japonske iz Zveze narodov. Ker pa so poteze diplomatske igre zmiraj iste, da so najbolj učinkovite, je Matsuoka ob tej priliki svet presenetil z zanimivo izjavo. Pikro je izjavil, da izgon Japonske iz zbora ženevskih patriotov ne pomeni samo poskusa nasilstva nad japonskimi življenjskimi interesi, ampak da to čudno postopanje sili Japonsko do tega, da s svojim zgledom ustvari na Daljnem Vzhodu pogoje za čisto novo orientacijo vse azijske politike. Pod japonskim vodstvom naj si azijski narodi poiščejo novih poti političnega udejstvovanja. Opirajoč se na svoje večtisočletne kulturne tradicije si bodo azijski narodi znali ustvariti lepšo in samostojno politično bodočnost.

Ko se je Matsuoka iz Evrope vrnil, je to gledanje na novo japonsko politično poslanstvo že postalo last širokih plasti japonskega naroda. Med mladino so se ustanavljali krožki, ki so iskali podlage in pota novovrstnemu japonskemu fašizmu; stare japonske kulturne družbe so nenadoma začutile, da se zmodernizirana Japonska znova vrača k osnovam svojega narodnega etosa. Staro in mlado je začutilo, da je nov položaj Japonsko privedel nazaj v okvir azijskega občestva, kjer je treba izrabiti ugodni trenutek in bodočo japonsko uradno in neuradno politiko prikleniti na poslanstvo japonskega imperializma, ki da je edini v stanu urediti azijski kaos.

To gibanje črpa svojo popularnost iz dveh virov. Civilizirana in zmodernizirana Japonska je utrujena in razočarana nad Evropo. Komaj 80 let je tega, odkar se je Japonska odločila, da mora za varnost svoje bodočnosti v svetu v velikih dozah jemati blagre in strupe evropske civilizacije. Zdaj so Japonci naenkrat opazili, da so za ohlapne produkte evropske civilizacije žrtvovali najlepše in najsvetejše sestavine svoje kulture. Zbegani ugotavljajo, da jim te žrtve niso ničesar prinesle. Evropski liberalizem je japonsko duševno življenje zanesel iz ravnotežja. Evropsko pojmovani kapitalizem je Japonsko potegnil v silno socialno razbrzdanost. Družine, ki so najsvetejše celice orientalskega državotvornega pojmovanja, je evropska kultura zmodernizirala, a jih s tem tudi zrušila. Val demokracije dalje ruši temelje japonskega monarhizma. Japonski učenjaki so danes večinoma marksistični, vseučiliška mladina pa je do 80 odstotkov marksistično usmerjena.

Poleg teh vplivov, ki so zgolj duhovne narave, pa na japonsko miselnost v obilni meri delujejo tudi uspehi, ki jih je Japonska zadnja leta samostojno izvojevala. Japonci so danes ponosni na uspehe svoje armade. Evropci s svetovno vojno Japoncem niso dali nikake osobite priložnosti, da bi občudovali evropsko borbeno premoč. Duhovni in politični kaos, ki je sledil svetovni vojni, je nemoč evropske politike le še bolj podčrtal. Japonsko versko gibanje v tradicijah šintoizma se je kot izrečno narodno gibanje silno razmahnilo. To vračanje nazaj v stare duhovne narodne tradicije pa se ni omejilo samo na Japonsko, ampak prehaja tudi na druge dele Azije. Za odcep od zapada in njegove duhovne in politične usode dela na Kitajskem že dolgo stranka koumintang. V Indiji je indijski nacionalizem v polnem mahu v borbi za indijsko samostojnost. v nizozemskih kolonijah so komunistični upori, ki imajo za temelj teženje teh kolonij za neodvisnostjo, na dnevnem redu in v Prednji Aziji je sodobni turški nacionalizem nosilec istih idealov vseh azijskih narodov. Da ta pokret iz tega istega duhovnega in nacionalnega vrenja preide v obliko enotnega azijskega političnega afronta proti zapadu, je lahko vprašanje že najbližje bodočnosti.

Japonska uradna politika se je po izstopu Japonske iz Zveze narodov popolnoma zakrenila v to smer. Poleg ugodnega razvoja azijskih nacionalizmov črpa japonska politika za svoj program v Aziji mnogo ugodnih momentov iz sodobnega političnega in gospodarskega položaja v Aziji.

V sosedstvu Japonske živi namreč 700 milijonov ljudi (400 milijonov na Kitajskem, 300 milijonov v Indiji). Ti ljudje ne žive samo v istem kulturnem, plemenskem in geografskem občestvu, ampak tvorijo skupaj tudi največji trg za japonsko industrijo. Že dozdaj je ta svet omogočil razvoj in modernizacijo japonske industrije. V še ožji politični povezanosti tega dela sveta na japonsko politično vodstvo, vidi Japonska edino garancijo za svojo industrijo. Na drugi strani pa Kitajska in Indija počasi prihajata do uvidevanja, da je japonski industrij. trg njima najbližji in kot tak mnogo cenejši od osovraženega evropskega ali ameriškega uvoza. Preobljudeni Japonski sta poljedelski Kitaj in Indija najbližja in najvarnejša dobavitelja živil. Tako vidimo, da se v okviru monsunske Azije — mislimo tukaj na del Azije, ki živi v istem klimatičnem obesgu — ustvarja naraven enotni gospodarski blok, ki je navadno zmiraj predhodnik enotnega političnega bloka.

Sicer je trenotno japonska politika navidezno zapletena v čisto nasprotno gibanje. Japonsko vmešavanje v organizacijo samostojne Mandžurije — Madžukoa — je Japonski zaprlo ves kitajski trg. Težak položaj indijske industrije je Indijo obdal z visokimi carinskimi zidovi. Toda japonska diplomacija se dobro zaveda, da je pravilno razumevanje ideoloških tokov v narodnih masah najvarnejša garancija za opravičilo trenotnih političnih brutalnosti, ki itak končno niso nič drugega ko karte v rokah japonskega imperializma, ki se bodo čisto dobro krile s potezami politične igre, ki jo bo izzvala panazijska politična aktivnost. Vsled težke gospodarske krize je panazijska ideologija že zdavnaj prešla iz okvira akademskega razglabljanja. Japonske revije že dalj časa prinašajo načrte o organizaciji Vzhodne in Južne Azije. Na Južnem Kitajskem, kjer je v premoči kuomintang, se je ustanovila organizacija učenjakov in dijakov, ki išče rešitve v isti smeri in je kot veliko azijsko senzacijo kot svoj prvi poziv izdala proglas »na japonski narod«. V tem proglasu rotijo Japonce, da prenehajo s sovražnostmi in da se s Kitajsko združijo v enotno fronto »proti materialistični civilizaciji Evrope in Amerike«. Slično gibanje se širi tudi med indijskimi krogi. Nedavno so se mudili v Jokohami indijski izvozniki bombaža. Izjavljali so, da carine, ki zapirajo Indijo, nikakor niso v interesu indijskega gospodarstva, ampak so le v interesu britanskega gospodarskega imperializma. Indijsko gospodarstvo vidi v Japonski mnogo uspešnejšega in bližjega odjemalca nego v trgovcih Manchestra in Liverpoola. Resnično razpoloženje Indije stremi mnogo bolj za sodelovanjem z Japonsko, ko pa da bi igralo vlogo člena v verigi britanske prosperitete.

Tako vidimo, da so znaki, ki kažejo na resno prizadevanje o organizaciji Panazije, že prav jasni in niso več zaviti v romantičnost utopije. Seveda je še mnogo stvari, ki bodo zelo ovirale organizacijo, ki naj uvede azijske narode v Panazijo. Japonska se je stavila na čelo tega gibanja in bo seveda z ozirom na svojo vojaško in kulturno premoč zahtevala vodstvo v panazijskem političnem zboru. Težko da bi japonski imperializem, ki se je v japonskem narodu dozdaj že visoko razvil, dopustil, da se v bodoče vključi v panazijski federalizem ramo ob rami s Kitajsko, kakor si to kitajski politiki zamišljajo. Poleg tega so v Aziji še ameriška, angleška, francoska in nizozemska kolonijalna posestva, ki bodo precejšnja ovira panazijski politiki. Največja ovira pa bo v skupnosti angleških in ameriških interesov, ki se trenotno drug proti drugemu bore, a se bodo gotovo združili v močno obrambo proti panazijski nevarnosti.

Vendar si je v tem azijski svet popolnoma na jasnem. Azijski narodi so bili zelo pridni učenci v evropski politični šoli. Zato se ne smemo čuditi, ako bodo azijski narodi za neplačane račune evropskega »kulturnega« imperializma postavili nekoliko drugačnejše in upravičenejše postavke svojega azijskega imperializma.

-x.

Nov teman oblak na evropskem političnem obzorju

Mussolini in Gömbös delata na reviziji trianonskega miru

Francoska javnost presenečena

Madžarski ministrski predsednik.

Pariz, 2. avgusta.

Obisk predsednika madjarske vlade, generala Gömbösa pri Mussoliniju daje tukaj vsemu diplomatičnemu in političnemu svetu priliko za razmišljanja, ki jih je polno vse časopisje. Ugibanja, o čem sta se razgovarjala madjarski državnik in duce, so se danes umaknila popolni gotovosti, **da se Mussolini energično zavzema za revizijo trianonske pogodbe.** To ni jasno samo iz namigavanj italijanskega časopisja, ki je dobilo nalog, da zaenkrat o tej stvari naravnost ne piše, ampak predvsem iz izjave Mussolinija samega, ki jo beremo v zahvalni brzojavki budimpeštanskemu nadžupanu Huszarju. Zato danes Pariz ni bil nič več presenečen, ko je bral radio-govor Gömbösa, ki je izjavil, da je cilj madjarske politike predvsem revizija mirovnih pogodb, in se je zahvalil Mussoliniju za dragoceno podporo, ki jo izkazuje tem prizadevanjem madjarske države. Vprašanje je zdaj, kakšno stališče bo zavzela napram temu francoska diplomacija.

Kako se oficiozni „Temps" tolaži

Znano je, da se Francija in Italija pogajata, kako bi se sporazumeli glede svojih interesov, da bi se s tem omogočilo tisto sodelovanje obeh držav v Evropi, za katero se je toliko prizadeval g. de Jouvenel. **Baje je francoska vlada Italiji ponudila afriško Somali-kolonijo, Italija pa naj bi še za to odpovedala svojim aspiracijam na obalah Jadrana. Baje Francija tudi razmotriva, ali ne bi Italiji odstopila tudi mandata nad Sirijo.** To so jako lepe ponudbe, zdi se pa, da se Italija noče odpovedati pravici, da bi imela enako močno brodovje kakor Francija. Pa naj bo stvar taka ali drugačna, predmet razgovorov med Mussolinijem in Gömbösom je ta pogajanja neprijetno zmotil in ustvaril zopet nov položaj. Oficiozni »Temps« je še pred par dnevi tolažil, ne vemo ali sebe ali pa širšo francosko publiko, s tem, da je skušal razpršiti bojazen, da ne bi Italija v okviru prijateljskih velesil načela vprašanja revizije mirovnih pogodb, ki se zlasti Madjarski zdi nadvse nujna. Kajti jasno je, da je šel Gömbös v Rim povedat, da Madjarska ne bi mogla vstopiti v kakršnokoli politično zvezo, v kateri bi bile tudi države Male zveze, ako se ji prej ne zagotovi, da bodo popravljene njene »krivične meje«. Ni se treba bati, da bi Italija take zahteve podpirala — tako je zapisal »Temps« — ker se je s prijateljskimi velesilami dogovorila, da se vprašanje revizije ne more načeti, razun v okviru Zveze narodov, in sicer z dovoljenjem vseh prizadetih; obenem pa se je Italija obvezala, da bo ščitila integriteto obstoječih meja napram vsakemu kršilcu. Francoska javnost je radovedna, kaj bo »Temps« pisal sedaj, ko sta ga Mussolini in Gömbös sama demantirala...

Italijani pravijo: V Parizu naj se ne varajo

Nekateri mislijo, da je hotel »Temps« s svojimi izvajanji potolažiti v prvi vrsti Malo zvezo. Naj bo temu kakorkoli že, danes je jasno, da je imela turinska »Sera« prav, ko je na ta članek glasila francoskega zunanjega urada takoj odgovorila, **da naj se v Parizu ne varajo, ker se Italija tudi po svojem dogovoru s Francijo odkrito zavzema za revizijo trianonske pogodbe,** »ki je madjarski narod na barbarski način raztelesila in uničila njegovo gospodarsko enoto. Da se velik del angleškega časopisja za »vpostavitev« Madjarske zavzema, to se razume samo po sebi. Zlasti »Morning Post« meni, da je revizija madjarskih meja najnujnejša zadeva političnega položaja v srednji Evropi. Enako seveda nemško časopisje. Kakšen pa je bil konkreten rezultat konferenc med Mussolinijem in Gömbösom, je že 31. t. m. povedal »Pesti Naplo«, ki je pisal: **Ogrska ne bo vstopila v nobeno skupino držav, ako bi v njej imela predvodstvo ali pretežen vpliv Mala antanta. Ogrska mora biti v srednji Evropi enakopravna vsem drugim državam. Madjarska pa ne more biti enakopravna država, dokler se ne revidira »diktat trianonskega miru«.** Dobro informirani dopisnik švicarske »Neue Züricher Zeitung« pa trdi, **da je Italija obljubila, da bo revizionistične težnje Madjarske moralično podpirala pod pogojem, da bo Madjarska v vseh problemih, ki se tičejo bodoče organizacije Podonavja, sledila direktivam Italije.** In baje je že v doglednem času pričakovati prave italijansko-ogrske politične aliance.

Herriotovo glasilo zelo nejevoljno

To so seveda stvari, ki francosko javnost vznemirjajo tem bolj, ker so bili dozdaj vsi prepričani, da je prijateljsko razmerje, ki je zadnji čas nastopilo med Francijo in Italijo, dokaz, da je Italija revizionistične namere pokopala ali vsaj za dolgo časa odstavila z dnevnega reda. Zdaj se je pa pokazalo, da temu nikakor ni tako, in to francoskega meščana seveda razburja. Levičarska »Ere Nouvelle«, ki stoji zelo blizu g. Herriotu, meni, **da taki razgovori, kakor je bil razgovor med Mussolinijem in generalom Gömbösom, niso v duhu prijateljstva, ki se je ustanovilo med Francijo in Italijo.** Na podlagi tega smo do sedaj bili prepričani, da ni mogoč noben razgovor o reviziji mirovnih pogodb kakor med vsemi zainteresiranimi velesilami. Zato smatramo, da separatne konference o tem vprašanju nikakor ne služijo evropskemu miru. »Temps« sam pa sedaj trdovratno molči, pač pa moramo zabeležiti glas »Action Francaise«, ki razodeva mišljenje desničarskih krogov.

Kako izvršiti revizijo?

Monarhisti, reakcijonarji in konservativci, ki se okoli tega lista zbirajo, so mnenja, da je bilo »raztelesnje idealne od Karpatov, Transilvanskih Alp in Donave obdane, že od 9. stoletja sem obstoječe, geografsko in nacionalno enotne ogrske države v prid lakomnih (?!) sosedov težka napaka.« Trianonska pogodba je ustvarila klico novih konfliktov, ako se velesile ne bodo odločile za to, da to napako popravijo. **Vprašanje je le, ali in v koliki meri se more revizija izvršiti, ne da bi se zopet zanetil ogenj pod stavbo Evrope.**

Italija in Madjarska že pripravljata naskok

Revizija naj se začne že jeseni v Zvezi narodov

Pariz, 2. avg.

Vznemirjenje tukajšnjih merodajnih faktorjev francoske oziroma mednarodne politike se je znatno povečalo, ko se je zvedelo točno besedilo Gömbösovega govora. Ko je dejal, da je cilj madjarske zunanje politike enakopravnost in revizija, je dostavil: »Moramo zastaviti vse sile, da dosežemo revizijo. Mednarodno javno mnenje danes jasno uvideva, da v Evropi ne more biti konsolidacije, ako se pogrešene mirovne pogodbe ne spremenijo po zahtevah življenja. Ogrska ima v tem prizadevanju mogočnega pomočnika v prvi vrsti v duceju Italije, ki igra svetovno vlogo.«

Vrh tega se izve, da bodo baje na prihodnjem zasedanju Zveze narodov v Ženevi izvestne države napravile poizkus, da se revizijsko vprašanje formalno juridično načne. Menda bo Ogrska predlagala, da se imenuje komisija, ki naj prouči način, kako bi se mogel uveljaviti čl. 19 pakta Zveze naordov, ki pod gotovimi pogoji dopušča revizijo. L. 1920 je juridična komisija Zveze narodov člen 19 tolmačila tako, da ima Zveza narodov samó pravico, da po reviziji neposredno prizadete kakor tudi na njej interesirane države povabi, da same začnejo o tem razpravo, ne da bi jih to kakorkoli vezalo k dejanski reviziji. Pa tudi to se more skleniti samó po soglasnem votumu vseh članov. Sedaj pa — tako poroča »Echo de Paris« — **bodo izvestne države delale na to, da bi se smela taka komisija imenovati že z navadno večino.**

Na vsak način je francoska vlada že poskrbela, da dobi v tem oziru jasnost, ker je novi francoski poslanik v Rimu dobil nalog, da se pri Mussoliniju informira, kakšno stališče misli on glede na to zavzeti.

Zelo živahno volivno gibanje v moravski banovini

Belgrad, 2. avgusta. l. Po vsej moravski banovini živahno agitirajo za nedeljske občinske volitve, pri katerih sta v glavnem vložili kandidatne liste prejšnja JRKD (sedanja jugoslovanska nacionalna stranka), in ponekod tudi jugoslovanska narodna stranka. Čeprav je vrhovno vodstvo JRKD dalo navodilo svojim organizacijam, je bilo vendar v mnogih krajih vloženih več list te stranke. Agitacija za volitve postaja iz dneva v dan živahnejša

Janićeva stranka se prekrsti

Belgrad, 2. avgusta. l. Kakor je prejšnja JRKD na svojem zadnjem kongresu spremenila svoje ime v Jugoslovansko nacionalno stranko, da bi na ta način po izjavah nekaterih uglednejših članov iz vodstva te stranke, odstranili vsak spomin in vezi na kakršnokoli ideologijo bivših političnih strank, bodo oblasti v kratkem pozvale tudi vodstvo novoustanovljene radikalne socialne stranke, naj spremeni svoje ime.

Narodne slavnosti v Knjaževcu

Knjaževac, 2. avgusta. l. Danes so v Knjaževcu in okolici proslavili na slovesen način 100-letnico osvoboditve izpod turškega jarma. Raznim proslavam, ki so bile te dni v tem kraju, so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Navzoč je bil tudi kraljev poslanec, general Plesničar. Po cerkvenih opravilih je bila v spomin 100-letnice osvoboditve teh krajev otvorjena tudi velika industrijsko-obrtna razstava.

Belgrad dobi policijo

Belgrad, 2. avgusta. l. Notranji minister Živojin Lazić je imenoval posebno komisijo, ki ima nalogo, da sestavi zakonski osnutek za uredbo drž. policijske straže v Belgradu namesto sedanjega orožništva. Državna policijska straža v Belgradu bo organizirana na najmodernejši način, da bo lahko kos vsem težkim nalogam velemesta.

Argentinci ne marajo nacitov

Buenos Aires, 2. avg. (a) Železničarski sindikat je izdal proglas, v katerem pravi, da bo, če je res, da namerava nemška delegacija, ki je prišla v Argentino, delati propagando za nacionalni socializem, zahteval od vlade, da izda proti temu energične ukrepe.

Hitlerizem je neloialen

Spor s Cerkvijo na obzorju

Dunaj, 2. avgusta.

Komaj je bil konkordat med sv. stolico in nemškim rajhom podpisan, že se je začela polemika, kako ga je treba tolmačiti. Ta polemika kaže, da se naziranje cerkvenih krogov in nemških katoličanov, kako se ima konkordat tolmačiti, zelo razlikuje od nazorov, ki jih v tej stvari očituje režim. S to zadevo se bavi vse časopisje sveta, ker je to pač zadeva, ki utegne imeti še dalekosežne posledice, ako se odnosi med Cerkvijo in državo v Nemčiji ne bodo dejansko postavili na tisto podlago, na katero jih postavlja konkordat po svojem pravem in nepokvarjenem smislu. Prav ima »Tempo«, če pravi, da je to odvisno od tega, ali bo režim konkordat lojalno tolmačil in lojalno izvajal ali ne.

Hitlerjevci: „Papež je priznal naš režim"

Povod za polemiko je dal Hitlerjev organ »Völkischer Beobachter« pa tudi ostali narodno-socialistični listi, ki so triumfujoče pisali, da je papež s konkordatom priznal narodno-socialistični režim kot tak, to je, njegove politične, narodne in etične ter socialne smernice. **Iz tega je izvajalo** režimsko časopisje, da je dolžnost nemških katoličanov, da se brezpogojno priključijo režimu in se politično zberejo okoli njega. Ta zaključek se zdi narodno-socialističnemu časopisju tem bolj logičen, ker je po njihovem tolmačenju papež s tem, da je duhovščini prepovedal vsako strankarskopolitično delovanje, katoliški element v Nemčiji politično sploh »nevtraliziral«, tako da bi katoličanom »po navodilu papeža« ne preostalo nič drugega, kakor da se politično popolnoma identificirajo s fašističnim režimom in njegovimi smernicami. To se pravi, posebno katoliško naziranje o naravnem pravu, krščanski morali, o državnem in socialnem življenju ter o bistvu in nalogah države sploh bi po hitlerjevskem nazoru bilo »z odobrenjem Vatikana« kar meni nič tebi nič iz političnega življenja Nemčije z eno potezo peresa črtano.

„Osservatore": „Zelo se motite"!

Razume se, da vodstvo katoliške Cerkve na tako gorostasno tolmačenje in zaključke ni moglo molčati. In res je izšel te dni v »Osservatore Romano« službeni komentar Vatikana h konkordatu, v katerem sv. stolica pravi, da je čisto napačna konkluzija nekaterih, češ da je Cerkev s konkordatom priznala narodnosocialistični režim kot tak. Cerkev sklepa konkordate s katerokoli državo, naj bo katoliška, protestantska ali celo poganska, se torej s tem, da se z njo pogodi, z režimom dotične države ne indentifikuje, ampak sklepa konkordat z vlado kot zakonitim reprezentantom države, nikakor pa ne z njegovimi smernicami ali ideologijo, da le vlada zvesto drži, za kar se je v konkordatu napram Cerkvi obvezala.

Po tej izjavi službenega organa sv. stolice bo pač odpadel poglavitni argument, s katerim hočejo hitlerjevci prisiliti katoličane, da se priznavajo k režimu, češ da ga je sam papež priznal. »Osservatore Romano« pa tudi zavrača oficiozno hitlerjevsko mnenje, da so s paragrafom 32 konkordata, ki duhovščini prepoveduje vsako politično delovanje, katoličani politično »nevtralizirani«. Če je prepovedana politična aktivnost v skupini, v politični stranki — tako pravi »Osservatore Romano« — pa to nikakor ne pomeni, da bi se morali katoliki za javni blagor države sploh desinteresirati. Nikakor ne! Duhovniki in redovniki imajo slej ko prej dolžnost, da v svoji dušnopastirski službi učijo in razlagajo javno dogme in moralne resnice Cerkve, tudi v kolikor se tičejo državnega občestva, ne glede na to, da ima tako pravico in dolžnost vsak katoličan sploh.

Dozorevajoč spor radi mladine

Toliko, kolikor se tiče polemike med službenim glasilom Vatikana in hitlerjevskimi časopisi. So pa sporne točke, o katerih »Osservatore Romano« še ni govoril, glede katerih pa se bo brez dvoma še oglasil, **ako ne bo spregovoril svoje besede papež sam, kakor se govori.** Stvar se tiče v prvi vrsti mladine. Znano je, da je mladinski vodja fašistične Nemčije Schierach par dni po sklepu konkordata prepovedal hitlerjevskim mladeničem in dekletom članstvo v katoliških mladinskih organizacijah, češ da se te organizacije ne omejujejo na svoje verske naloge, ampak posegajo tudi na področja, ki so pridržana edinole narodnosocialistični državi. Sicer je Schierach izjavil, da je ta prepoved samo začasna, dokler namreč katolike mladinske organizacije ne bodo opustile svojega vmešavanja v ta področja — toda vsak ve, kaj Schierach pod tem misli. Ker se katoliške mladinske organizacije ne morejo in ne smejo desinteresirati tudi za moralna in kulturna vprašanja, zato bo ali fašistični mladinski vodja moral preklicati svojo prepoved ali pa bo nastal konflikt, ki se tiče konkordata samega, ker bo Cerkev seveda v smislu tega konkordata ščitila od države same zajamčeno svobodo katoliških mladinskih društev v moralnem in kulturnem pogledu. Saj smo isto stvar doživeli v Italiji in vemo, da papež v principielnem vprašanju tudi pred Mussolinijem ni klonil.

Spor pa se bo rodil tudi na šolskem polju. Zakaj nemški režim je izdal komunike, v katerem pravi, da konkordat ničesar ne govori o učiteljiščih, na katerih naj bi se vzgajali učitelji popolnoma v katoliškem duhu, v principielnem pogledu pa pravi, da bo verski pouk podeljevala po svojih principih svobodno Cerkev, da pa bo ostali pouk slonel na krščanski morali sploh, ki se popolnoma strinja z ono moralo patriotizma, kakor jo uči narodno-socialistična država (?), in da Cerkev tudi ne bo imela nobene pravice kontrole nad državnim poukom. Vladni komunike trdi tudi, da ima rajh pravico veta proti imenovanju vsakega škofa.

Vprašanje političnega delovanja pastorjev

Je pa še ena zelo važna točka, ki utegne povzročiti hud spor. Katoliška duhovščina je iz političnega življenja, kolikor se javlja v političnih strankah (ki so razun narodnosocialistične stranke v Nemčiji sploh prepovedane), popolnoma izključena, **toda Vatikan je pri tem stavil izrecni pogoj, da mora veljati isto tudi za služabnike drugih ver.** Toda sedaj, ko je Hitler spravil popolnoma podse protestantovsko cerkev in ko bo protestantovski državni škof vodil Cerkev popolnoma v smislu fašističnega režima, se bo čisto naravno zgodilo, da bodo duhovniki protestantske cerkve postali politično orodje režima, da torej ne bodo politično nevtralizirani, marveč da se bodo prav živahno udeleževali dela režima, ki je brez dvoma tudi strankarski politični režim. Torej tudi tukaj konflikt z duhom konkordata.

Naj omenimo v tej zvezi samo še to, da je režim takoj po sklepu konkordata izdal zakon o sterilizaciji, ki je v najhujšem nasprotju z naravnomoralnim in naravno-pravnim stališčem Cerkve v tej zadevi in da papež tudi v tem pogledu sigurno ne bo molčal.

Zanimiva sodba „Tempsa"

Zelo zanimivo je, kaj o tem vprašanju piše »Temps«, oficiozno glasilo francoskega zunanjega ministrstva. »Temps« sodi, da bo praktično delovanje med Cerkvijo in Hitlerjevo državo v Nemčiji sčasoma nemogoče. Katoličani imajo, kakor pravi »Osservatore«, pravico, slejkoprej oznanjati dogmatični in moralni nauk Cerkve in tudi v javnosti zastopati katoliški nazor. Toda, ali si moremo misliti, da bo režim, ki stoji na stališču integralnega rasizma in totalitarne države ter rasne morale, trpel, da se svobodno zastopa katoliški svetovni, moralni in družabni nazor, ki je vendar v popolnem nasprotju s plemensko doktrino hitlerjevstva. Vprašanje je to — pravi po pravici »Temps« — ali bo integralnemu rasizmu uspelo, da se vtihotapi v vest katoličanov, ali pa se bodo morali katoličani postaviti proti njemu v bojno vrsto s kakršnimikoli že sredstvi. **Je pa čisto izključeno, da bi katoliška vest mogla bodisi v tej ali drugi obliki sprejeti življenjska načela rasizma.** Ne gre, sklicevati se na Mussolinija oziroma fašistično Italijo, kjer danes vladajo najboljši odnošaji med Cerkvijo in državo. Zakaj vsak ve, da je Mussolini svoje nazore zelo prilagodil katoliškemu pojmovanju, dočim je nemški narodni socializem, ki je v svoji korenini poganski, v tem oziru popolnoma nestrpen in neprilagodljiv.

Kaj pravijo na Dunaju

Na Dunaju pa sodijo tako-le: Zakaj Hitlerjevi listi že danes tako razdraženo odgovarjajo na stvarne pripombe »Osservatore Romano«? To se lahko pojasni tako-le: **Hitler je potreboval v zadnjem času zunanjepolitičnega uspeha.** Zato je vesel zagrabil za konkordat. Hotel je pred svetom vzbuditi videz, kakor da bi celo sam papež priznal njegovo avtoriteto — hotel je utrditi svojo avtoriteto s tradicijo cerkve. Bili so to podobni motivi, ki so nekoč privedli Napoleona do tega, da se je pustil od papeža kronati. Kakor hitro pa je z oficielnega mesta sv. stolice razglašeno, da konkordat ne pomeni nobenega priznanja režima, potem izgubi Hitler ves dobiček, ki ga je pričakoval od konkordata.

Ogromne pomorske vaje

Japonska se oborožuje

Tokio, 2. avgusta. ž. V ponedeljek so pričeli v zapadnem delu Tihega oceana največji pomorski manevri, kar jih je Japonska doslej organizirala. Trajali bodo do 25. t. m. in se vršijo pod osebnim vodstvom japonskega cesarja. Udeleži se jih 150 vojnih ladij in nebroj hidroavijonov japonske vojne mornarice.

V političnih krogih smatrajo, da so ti manevri odgovor Ameriki, ki je vzbudila s koncentracijo svoje flote v Tihem oceanu na Japonskem veliko razburjenje. V zvezi s tem je interesantno, da se polslužbeno javlja, da je Japonska sklenila izgraditi svojo floto do najvišje mere, ki ji jo dovoli londonska pogodba. Program za prihodnje leto predvideva med drugim gradnjo 110 hidroplanov, 4 modernih križark, cele vrste novih aerodromov, pomorskih arzenalov in drugih delavnic. **Za izpopolnitev japonske flote je predvideno 760 milijonov jenov, za kopno vojsko pa 550 milijonov.**

Nova rekonstrukcija italijanske vlade

Mussolini gospodar vojske

Paris, 2. avgusta. AA. Iz Rima poročajo: V **tukajšnjih pristojnih krogih mislijo, da je imenovanje Mussolinijevega zeta grofa Calleazza-Ciana za ravnatelja tiskovnega oddelka pri predsedništvu ministrskega sveta znamenje, da se pripravlja nova rekonstrukcija italijanske vlade. Tej rekonstrukciji bi bil namen še bolj koncentrirati vse narodne sile v Mussolinijevih rokah.**

Doznava se, da bo dosedanji ravnatelj tiskovnega urada Polverelli imenovan za državnega podtajnika pri predsedništvu vlade in da bo Mussolini prevzel razen svojih dosedanjih resorov še mornariško in letalsko ministrstvo. Ti dve ministrstvi bosta skupno z vojnim ministrstvom, kakor so že poročali, pretvorjeni v eno ministrstvo s tremi državnimi podtajniki in načelnikom generalnega štaba, kar postane po vsej priliki general Balbo. Fašistična milica bi pri tem definitivno prešla v sestav redne vojske.

Vse to so seveda zaenkrat samo domneve. Toda nedvomno je, da bi bile take reforme v skladu s sedanjimi političnimi smernicami duceja Mussolinija.

S kongresa sindikatov

Socialist hvali Rooseveltov načrt

Bruselj, 2. avgusta. AA. Danes se je nadaljevalo zasedanje mednarodne sindikalne federacije. Sejo je otvoril z daljšim poročilom francoski zastopnik **Jouhaux.** Govoril je o diktiranem gospodarstvu in naglasil, **da je Rooseveltov eksperiment velikega pomena.** Ne da bi hotel prejudicirati uspeh tega poskusa, je govornik izjavil, da bo moral Roosevelt, če hoče doseči uspeh, ustreči zahtevam delavcev, ker je edino sredstvo za odpravo krize zvišanje kupne moči delavskih množic. Zato mora po njegovem Roosevelt pritisniti pred vsem na kapitaliste.

Več delegatov je Jouhauxovo poročilo kritiziralo, zlasti poljski delegat, ki je mnenja, da je dirigirano gospodarstvo možno samo v državah, kjer imajo delavci kaj moči. V svojem odgovoru je Jouhaux med drugim dejal, da mnogo pričakuje od velikih mednarodnih javnih del, ker bodo znatno omilila nezaposlenost.

Iz tretjega carstva

Kaj je z Löbejem?

Pariz, 2. avg. ž. Saarski emigrantski list »Die deutsche Freiheit« je poslal predsedniku Hindenburgu vprašanje, **kaj se je zgodilo z bivšim predsednikom parlamenta Löbejem, ki je bil aretiran že junija t. l. O njegovi usodi še danes ni ničesar znano,** ne ve se ali je v zaporu ali v kakem koncentracijskem taboru.

Smrtna kazen razširjena

Berlin, 2. avgusta. AA. Nemška vlada namerava razširiti smrtno kazen še na tale dejanja: **umor ali atentat na člane sodišč, policije in hitlerjevske miličnike; na uvoz ali poskus uvoza v Nemčijo tiskovin, katerih vsebina ogroža varnost države; in na odklonitev pokorščine zakonom.** Tako je predlagala pruska vlada in o tem je razpravljala konferenca, ki se je danes vršila v pravosodnem ministrstvu.

Statut za fašiste

Berlin, 2. avgust. ž. Od 4. do 6. t. m. bo v Mdnchenu konferenca voditeljev narodno socijalistične stranke, na kateri se bo razpravljalo o novem službenem redu za člane stranke in strankine voditelje.

Naš letalec smrtno ponesrečil

Zagreb, 2. avgusta. ž. Danes zvečer so z avtomobilom prepeljali iz Crikvenice v Zagreb mrtvo truplo tragično preminulega blagajnika zagrebškega oblastnega odbora društva »Naša krila«, Dragotina Hekla. Zagrebški Aero-klub je v nedeljo popoldne priredil miting na Drimeničkem polju pri Crikvenici. Po mitingu so se odborniki kluba zadržali še za en dan v Crikvenici. Hekel bi imel z avionom tipa »Puss Moth« včeraj popoldne odpotovati nazaj v Zagreb, zadržal pa se je do večera v družbi angleških častnikov. Zvečer okoli 8.30 pa je s pilotom Kaničem sedel v malo turistično letalo in se dvignil v zrak. V aparatu pa se je moralo takoj po startu nekaj dogoditi. Pilot je zgubil oblast nad krmilom in letalo je strmoglavilo na tla z zlomljenimi krili. **Hekel je pri tem ponesrečil smrtno, pilot Kanič pa je bil samo ranjen in so ga hitro prepeljali v bolnišnico.** Danes je prispela komisija, da dožene vzrok nesreče. Že med mitingom samim je nastala huda burja, tako da se dvignila dva aeroplana sama v zrak brez pilotov. Pokojni Hekel zapušča vdovo in sina.

Znižanje obrestne mere v Avstriji

Dunaj, 2. avgusta. AA. Korbiro poroča: **Na pobudo vlade so dunajske banke sklenile znižati obrestno mero za kredite industrijskim in trgovskim podjetjem z 12% na 9 in pol %, torej za več ko 20 odstotkov.**

Zopet homatije v Španiji

Madrid, 2. avgusta. ž. Ob priliki 1. avgusta so poskusili komunisti organizirati po celi Španiji politično generalno stavko. Stavka je le deloma uspela. V bližini kolodvora San Sebastian je eksplodirala bomba.

Ogromen požar

Pariz, 2. avgusta. ž. **V okolici Toulona je izbruhnil ogromen gozdni požar. Vsi okolišni garnizoni so bili alarmirani. Več vasi je ogroženih. Cesta Toulon-Marseille je deloma zaprta.**

Originalna propaganda za domače mleko

Berlin, 2. avgusta. AA. V nedeljo se bo vršila na letališču Tempelhofu velika letalska manifestacija, ki bo delala propagando za nemške mlečne izdelke. Medtem, ko bodo letala in baloni v zraku tekmovali v hitrosti in drznosti, bodo gledalci uživali nemške mlečne izdelke. Kot posebno specijaliteto bodo prodajali bavarske in vzhodno-pruske sire na mlečnem kruhu.

Drama na parniku

Cherbourg, 2. avgusta. AA. Tu se je izkrcal mlad Američan Charles Manger, ki je na parniku »Bremen« ustrelil svojega prijatelja Wernerja Heyesa. Manger je izjavil, da je svojega prijatelja po nesreči ustrelil, ko se je igral z revolverjem. Oblast je uvedla preiskavo.

Za čebelarje

Čebelarje opozarja kr. banska uprava na »Naredbo o prevažanju čebel na ajdovo pašo«, razglašeno v »Službenem listu« št. 62 z dne 2. avgusta t. l.

Večni žid

Amsterdam, 2. avg. (a) Neodvisna socialistična stranka je povabila Trockega, naj pride za svojega bivanja v Franciji na obisk na Holandsko. Toda pravosodni minister je potrebno dovoljenje odrekel.

Turško-madjarska pogodba

Budimpešta, 2. avgusta. ž. Včeraj je bila v Ankari podpisana nova turško-madjarska trgovinska pogodba na bazi kliringa. Izvoz in uvoz se uredi v ravnotežnem razmerju 1 : 1. Madjarska se obvezuje uvažati iz Turčije med ostalim: 2500 vagonov premoga, 25 vagonov tobaka in večje količine sadja. Pogodba je sklenjena za dobo 6 mesecev in stopi v veljavo dne 15. avgusta.

Drobne vesti

New York, 2. avgusta. ž. **Italijanski minister Balbo je zopet odgodil svoj polet v Evropo.**

Berlin, 2. avg. (a) Več mož posadke nekdanje nemške križarke »Emden«, ki jo je meseca novembra 1914 potopila neka avstralska križarka, se je obrnilo na pruske oblasti s prošnjo, da bi smeli dodati svojim imenom še ime Emden. Vlada je njihovi prošnji ustregla.

Rotterdam, 2. avgusta. AA. Med tukajšnjimi Kitajci, ki so kot statisti nastopili v nemškem filmu o kitajsko-japonskem sporu, je prišlo iz patriotskih in finančnih razlogov do izgredov v trenutku, ko je imel odpeljati vlak v Berlin. Dva Kitajca sta nevarno ranjena. Policija je štiri izgrednike aretirala.

Pariz, 2. avgusta. ž. Na včerajšnji predstavi cirkusa Gleicha se je zrušila tribuna in je bilo 18 oseb težko ranjenih.

Royan, 2. avgusta. AA. Včeraj je tu nenadoma umrl poslanec in rudarski inženjer Marcel Ulrich. Bil je eden izmed najbolj znanih francoskih industrijcev.

Carigrad, 2. avgusta. ä. Danes je bila tukaj otvorjena nova univerza. Redni profesorji bodo skoro sami inozemci. Sestavljena bo iz štirih fakultet in sicer pravne, filozofsko-historične, medicinske in prirodoslovne. Poleg univerze bodo ustanovili 7 institutov.

Strasbourg, 2. avg. AA. Osebje tuk. tramvaja je iz solidarnosti s stavbnimi delavci, ki so že več tednov v stavki, takisto proglasilo stavko.

Managua, 2. avg. AA. Tu je eksplodiral arzenal. Okoli 30 civilnih gardistov je ubitih in ranjenih.

Vigo, 2. avgusta. AA. Pred vrati tukajšnjega ljudskega doma je eksplodirala bomba. Človeških žrtev ni bilo, le vsa okna na sosednjih poslopjih so popokala.

Tečaji

Pariz, 2. avg. AA. Ob 11.45 je dolar notiral 19.12, funt pa 84.85.

London, 2 .avg. AA. Tečaj zlata je bil danes 124.3.

London, 2. avg. AA. Srebro v palicah je notiralo proti gotovini 17.75, terminsko 17.875. Fino srebro je notiralo 19.125, terminsko pa 19.3125.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Spremenljivo vreme. Od zapada se bo polagoma zjasnilo. Temperatura bo višja. Južne Alpe: Pretežno jasno. Zaenkrat malo spremenjeno.

Zagrebška vremenska napoved: Oblačno, spremenljivo, temperatura zmerna.

Uredba o izvozu pšenice

Belgrad, 2. avgusta. AA. Na predlog trgovinskega, kmetijskega in finančnega ministra je ministrski svet na seji dne 29. julija t. l. odobril uredbo o izvozu pšenice. Besedilo uredbe se glasi:

Čl. 1. V nasprotju z določili čl. 1 zakona o izvozu pšenice, rži in pšenične moke iz leta 1931, in čl. 1 zakona o prometu s pšenico z dne 29. marca 1932 smejo izvažati pšenico tudi pridelovalci, zadruge in izvozniške tvrdke z dovoljenjem ministrstva za trgovino in industrijo. Dovoljenje za izvoz pšenice bo izdal organ, ki ga bo trgovinski minister za to pooblastil. — **Čl. 2.** V kolikor bo na podlagi čl. 1 zakona o prometu s pšenico z dne 29. marca 1932 katera privatna družba za izvoz poljskih pridelkov izvozila pšenico, bo čisti dohodek te kupčije na razpolago kraljevski vladi in se bo porabil po navodilih, ki jih izda minister za trgovino in industrijo sporazumno s finančnim in kmetijskim ministrom. Trgovinski minister bo sporazumno s finančnim in kmetijskim ministrom izdal podrobna določila za izvršitev te uredbe. — **Čl. 3.** Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi v Službenih novinah, in bo v veljavi leto dni. Na podlagi te uredbe je minister za trgovino in industrijo sporazumno z ministrom za kmetijstvo in finančnim ministrom izdal pravilnik za izvršitev uredbe o izvozu pšenice. Besedilo tega pravilnika izide te dni.

Fox-film v naši državi

Subotica, 2. avgusta. ž. Pred nekoliko dnevi je prišla v Subotico ekspedicija Fox-filma, da napravi nekoliko posnetkov na subotiškem kolodvoru ob prihodu Orient-ekspresa. Režiser Pebal je zelo zadovoljen s Subotico in je izjavil, da je zadnje snimanje uspelo. Ekspedicija je odpotovala sedaj v Belgrad, kjer se bo pogajala z državno filmsko centralo za dovoljenje za izdelovanje tonfilma, v katerem bi razkazovala Belgrad, Boko Kotorsko, Dubrovnik, Split, Zagreb in Ljubljano. Film bo končan na rojstni dan kraljeviča Petra.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. avg. l. Na tehnični fakulteti ljublj. univerze je napredoval za asistenta v VI. polož. skup. ing. Josip Črnjač. Pri Narodnem gledališču v Zagrebu je napredovala v 6. polož. skup. Bogomila Vilhar. V 7. polož. skup. sta napredovala Marija Vičar in Vika Podgorska-Nučičeva. Iz železniške delavnice v Mariboru je premeščen v kurilnico v Slav. Brod ing. M. Jelenc.

Belgrad, 2. avgusta. l. Novi vojni kurat belgrajske garnizije Ivan **Kotnik** je danes nastopil svoje mesto in prevzel posle v vojnem ministrsvtu.

Belgrad, 2. avgusta. l. Sinoči je odpotoval iz Belgrada v Prizren škof dr. Janez **Gnidovec,** ki se je včeraj ustavil v Belgradu na povratku iz Ljubljane, kjer je prisostvoval jubilejnim slavnostim. Škof dr. Gnidovec je bil dopoldne sprejet pri pravosodnem ministru Maksimoviču, kjer se je sestal tudi z vrhovnim poglavarjem muslimanske cerkve reis-ul-ulemom Maglajčičem, s katerim je razpravljal o mešanih cerkvenih zadevah v Južni Srbiji.

Belgrad, 2. avgusta. l. Sinoči so se vrnili s študijskega potovanja po Franciji absolvirani gojenci državne prometne šole v Belgradu. Ekskurzijo je vodil ravnatelj te šole, dr. Fran Repič. Omogočil je jo v precejšnji meri tukajšnji francoski poslanik g. Naggiar.

Francija je bogata

Pariz, 2. avgusta. ž. Francoska vlada je sklenila izkoristiti pooblastilo, ki ga je dal parlament lanske jeseni in po katerem lahko emitira notranje posojilo v višini 10 milijard frankov. **Ob priliki prve subskribcije je bilo vpisanih preko 2 milijardi frankov.** Sedanje tranše, ki je bila otvorjena 5. julija v višini 2 milijard, je tudi dosegla popolen uspeh kljub temu, da vlada ni organizirala nikake propagande za vpis posojila. — Francoska vlada je včeraj vrnila polovico predujma, ki si ga je francoska zakladnica izposodila aprila meseca t. l. od angleške banke. Ta predujem znaša 30 milijonov funtov.

Proti zobnemu kamnu
SARGOV
KALODONT

„Naloženo delo sem končal“

Govor zagrebškega metropolita nadškofa dr. A. Baueria na nedeljski proslavi

»Oče, izpolnil sem delo, ki mi je bilo naloženo. (Jan. 17, 4.)

Te besede je izrekel naš Odrešenik v svojem velikem govoru, ko se je poslavljal od svojih učencev. Dopolnil je delo, veliko delo, zaradi katerega ga je poslal na svet njegov nebeški Oče. In to veliko delo je odrešenje, odkup vsega človeškega rodu. Kristus je kot novi učitelj in prerok oznanjal svoj božanski nauk, razpršil temo nevednosti, z resnico božjo razsvetlil in osvobodil človeški razum; dal je kot zakonodavec in kralj postavo, novo postavo ljubezni in svobode ter s tem uredil in posvetil človeško voljo. Treba je bilo še, da kot duhovnik doprinese za nas žrtev, ceno našega odkupa. To žrtev je doprinesel na križu in je s polno pravico v smrtni uri izrekel zadnje svoje besede: »Dopolnjeno je.«

Da, z grozno smrtjo na križu, ki jo je Sin božji prostovoljno pretrpel, je dopolnjen odkup človeškega rodu: pravici božji je dano popolno in dokončno zadoščenje za greh, a človeku, osvobojenemu iz suženjstva somraka, je povrnjeno dostojanstvo božjega otroka in odprta so mu vrata nebeškega kraljestva.

Danes slavimo 1900 letnico tega največjega in najznamenitejšega dogodka v zgodovini človeškega rodu. — Ali je bil ta dogodek tak, da ni zapustil trajne ustanove, v kateri se bo trajno nadaljeval? To bi ne odgovarjalo ljubezni Odrešenikovi, ki je ljubil svoje do konca. Zato takole govori, ko zapušča svoje učence, da odide nazaj k svojemu Očetu: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite in učite vse narode, krščujte jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha, in učite jih delati, kar sem Vam zapovedal. In jaz bom z Vami vse dni do konca sveta.«

Da, preljubi naš Odrešenik je ustanovil svojo Cerkev, vidno svoje kraljestvo na zemlji, da v njem in po njem deli sadove na križu dopolnjenega odkupa. Zato zapoveduje apostolom in njih naslednikom, naj gredo ter v njegovem imenu in z njegovo oblastjo uče vse narode; to pa pomeni, da nadaljujejo njegovo učiteljsko delo; da v njegovem imenu in z njegovo oblastjo krščujejo in dele svete zakramente: to pomeni, da nadaljujejo njegovo svečeniško delo; da v njegovem imenu in z njegovo oblastjo uče vse njegove zapovedi, kar pomeni, da nadaljujejo njegovo pastirsko in kraljevsko delo; in vse to do konca sveta, ker on bo z njimi vse dni do konca sveta.

Da, Kristus ostane v svoji Cerkvi do konca sveta. On v njej živi in deluje in to tako, da je vse milostno delovanje Cerkve prav za prav njegovo delovanje. Mi vstopimo v Cerkev in postanemo njeni člani po svetem krstu, v katerem se prerodimo za nadnaravno življenje ter postanemo otroci božji. Povejte mi vi sami, ali more duhovnik, torej človek, ki nam je podelil sveti krst, izvršiti v nas to čudežno delo prerojenja? Ne, duhovnik je samo orodje, samo Kristusov služabnik, Kristus pa je pravi vzročnik našega prerojenja in posvečenja. To velja za vse svete zakramente. V poslovilnem govoru obeta Jezus apostolom drugega tolažnika, ki bo ostal z njimi za vedno: »Duha resnice, ki ga svet ne more sprejeti, ker ga ne vidi in ne pozna; vi ga boste poznali, ker bo ostal z vami in bo v vas.« (Jan. 14, 17.) In ko je po vstajenju prišel k apostolom, je dihnil vanje in dejal: »Prejmite svetega Duha; katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih boste zadržali, jim bodo zadržani.« (Jan. 20, 22.) Ne samo, da sam Jezus Kristus živi in deluje v sveti Cerkvi, temveč jo uči, vodi in posvečuje tudi sv. Duh, ki je vzajemna ljubezen Boga Očeta in Sina. Zaradi tega sveta Cerkev, ki jo vodi sveti Duh, ne more nikdar pozabiti Odrešenikovih besed, »da je prišel iskat grešnikov in ne pravičnih«, in »da bo v nebesih večje veselje nad enim grešnikom, ki se spokori, kakor nad 99 pravičnimi, ki jim ni treba pokore. (Lk. 15, 17.) Zato po priliki Odrešenikovi tudi ona išče grešnike, jih sprejema, jim odpušča grehe, jih pomiruje z Bogom in jim vrača izgubljeno milost božjega otroštva. O kakšna tolažba je to za nas, dokler živimo na tem grešnem svetu! Recite mi predragi, ali ni samo to delo, ki ga Kristus opravlja v svoji Cerkvi po svojih služabnikih, božansko?

Sveti Duh na svojski način uči in vodi poglavarje svete Cerkve, škofe in duhovnike, da kot služabniki Kristusovi verno opravljajo učiteljsko, pastirsko in svečeniško službo Kristusovo. Da bi pa ti dušni pastirji ostali zmerom eni in edini in po njih sveta Cerkev ena in edina, je Jezus postavil namesto sebe vidnega poglavarja, govoreč Petru: **»ti si skala« ... »Pasi moja jagnjeta!«** In stoletja so minila — 19 jih je bilo, burnih in strašnih kakor vihar na morju. Preganjali so sveto Cerkev z ognjem in mečem, s hinavščino in kleveto in krivimi nauki — že so ji grob pripravili; toda ona, ki je zgrajena na trdni skali, ni propadla in ne more propasti, ker ne morejo izgubiti vrednosti besede Boga-človeka, ki v njej živi in bo živel do konca in peklenska vrata je ne bodo premagala.

Toda z vsem tem še ni izčrpana obljuba Odrešenikova: »Jaz sem z Vami do konca sveta.« Hotel je, da je tudi osebno z dušo in telesom, s svojo božansko in človečansko naravo, z nami in da biva med nami. To dela v največjem izrazu svoje ljubezni, v presveti Evharistiji: Na duhovnikovo besedo prihaja v njej vsak dan na naše oltarje, obnavlja vsak dan svojo nekrvavo daritev na križu, pod podobo kruha in vina biva noč in dan med nami, samega sebe nam daje v hrano naših duš, v sv. Evharistiji nas čaka in sprejema, tolaži in krepi.

Vidite, dragi verniki, kaj nam je sveta Cerkev! V njej in po njej sprejemamo vse blagodati na križu dopolnjenega Odrešenja. Ona nas preraja v novo življenje božjih otrok, zato jo tudi kličemo sveta mati Cerkev. In ta dobra mati čuva, hrani nadnaravno življenje, ki nam ga je dala, in če smo ga po nesreči izgubili, nam ga zopet vrača. Dokler smo v njej, smo združeni s Kristusom, smo udje njegovega mističnega telesa,

ki mu je on glava. V njej imamo učenike in pastirje, ki jih vodi sveti Duh in ki nas pod vrhovnim glavarjem sv. Očetom vodijo v večno blaženo življenje.

Kaj smo tedaj dolžni tej dobri materi? Dolžni smo v prvi vrsti, da verujemo v Njo. V apostolski veri tako izpoveduiemo: Verujem v Boga Očeta, edinega njegovega Sina, verujem v svetega Duha in sveto Cerkev katoliško. In ta vera mora biti živa, čvrsta in globoka, pronikniti mora v našo dušo, do korena našega razuma, ustvariti mora v nas neomajno prepričanje, da nas samo Kristus po svoji Cerkvi rešuje vseh zablod. S tako vero bo nastalo v nas trdno zaupanje: ne bomo se bali za usodo svete Cerkve, ampak se bomo v njej počutili, kakor da nas sam Kristus nosi na svojih rokah. In kakor vera rodi upanje, tako vera in upanje vodita v ljubezen. Ljubiti moramo sveto Cerkev, ker je ona naša dobra mati in mi njeni otroci, ki od nje sprejemamo toliko dobrot. Najgloblji razlog, zakaj in kako moramo ljubiti sveto Cerkev, nam podaja sv. Pavel v pismu Efežanom (5, 25) z besedami: »Kristus je ljubil Cerkev in je samega sebe dal zanjo.« Ljubiti moramo torej Cerkev, ker jo Kristus ljubi, žrtvovati se moramo zanjo, ker je Kristus samega sebe žrtvoval zanjo. Če bomo zares verovali v sveto Cerkev, če bomo zaupali vanjo in jo bomo ljubili, nas ne bodo zavajali sovražniki križa, sovražniki Jezusovega Odrešenja, ko napadajo sveto Cerkev in posebno njeno vidno glavo, svetega očeta, ampak jo bomo še močneje ljubili in še bolj radostno izpričevali s svojim delom in življenjem, da smo njeni verni in vdani otroci. Bog nam pri tem pomagaj!«

Nadškof Jeglič na Dolenjskem

Prisrčen sprejem v Stični

Stična, 1. avgusta.

Bliskoma se je razširila po Stični vest, da se prevzvišeni jubilant g. nadškof dr. A. B. Jeglič pelje danes ob 13.15 mimo Stične v Pleterje. Šolski otroci so porabili to priliko in presenetili svojega bivšega nadpastirja s sprejemom, ki je po svoji prisrčnosti in ljubkosti moral ganiti vsakogar, posebno pa Prevzvišenega samega. Pozdrav je bil toliko lepši, ker ga je povzdignila navzočnost prevzv. škofov dr. Kvirina Bonefačiča, dr. Jos. Mar. Carevića in dr. Jos. Srebrniča, ki so bili slučajno na obisku v tuk. samostanu, poleg tega pa tudi g. opata z njegovimi sobrati, dalje belgrajskega župnika gosp. dr. Petliča in nekaterih gospodov iz sosednjih fara.

Ganljivo je bilo, ko so nežna otroška grla zapela »Mašnik biserni pozdravljen« in Marijino pesem »Še gori ljubezen« ter vzklikali: Ostanite vedno naši, kot smo mi otroci Vaši. Prisrčnih otroških vzklikov: »Živijo naš oče« ni hotelo biti konca, dokler vlak ni izginil za ovinkom.

Železniški upravi se zahvaljujemo, da je dovolila za ta pozdrav 5 minutni postanek na postaji Stična.

Množice pred Stadionom na Dunajski cesti

Tudi Velehrad se spominja dr. Jegliča

Velehrad, 30. julija.

Danes, ko imate tam v Sloveniji Jegličevo proslavo, se gode tudi tu slovesnosti: Sestanek bogoslovcev in sestanek Marijinih družb (28.—29. in 29.—31. julija). So tu nekateri zanimivi referati in padajo misli, ki bi bile morda vredne, da se prikažejo tudi v »Slovencu«. Na obeh sestankih sem pozdravil kot zastopnik ljubljanskih bogoslovcev in Ciril-Metod. krožka in Mar. družbe in kot zastopnika Slovencev so me bili strašansko veseli: vsaj eden od Slovencev! Tu imamo povsod velike simpatije, najbolj pa pri Slovakih: radi naše podobne usode.

Ko morda pišete o Jegličevih proslavah, lahko omenite, da smo tudi tu praznovali ta pomemben dogodek. Danes sem pred 77 delegati Mar. družb, pred čehoslovenskimi bogoslovci in pred visokimi cerkvenimi osebnostmi govoril tudi o današnji proslavi v Ljubljani. Kaj pomeni ta slovesnost za nas Slovence, posebno v tej dobi, na kratko orisal Jegličevo življenje, njegovo veliko osebnost, njegovo delo, zgod. pomen in kaj je nam Slovencem nadškof Jeglič. Ga primerjal z umrlim nadškofom dr. A. C. Stojanom, katerega 10 letnice smrti se tu spominjamo, glede na prisotnost Mar. družb povdaril Jegličevo velikansko delo za Mar. družbe pri nas. Omenil sem, da mora biti to vseslovanski katoliški praznik, kajti nam katoličanom mora biti veselje bližnjega lastno veselje. In naj se nas Slovencev v teh razmerah spominjajo v molitvah. Ovacije so veljale našemu vladiki.

Gotovo že veste, da bodo na Slovaškem v Nitri velikanske slovesnosti: Pribinova slavnost, 1100 letnica Pribine in prve cerkve na Slovaškem (glej znamke!). Tu bo zbran ves slovaški narod in ogromno Čehov in Moravanov.

Spomin biserne maše dr. Jegliča v Begunjah

Dne 3. avgusta 1873 je v Begunjah, v svoji rojstni župniji bral prvo sv. mašo veliki slavljenec slovenskega naroda, nadškof dr. A. B. Jeglič.

Letos, dne 6. avgusta pa bo imel v isti cerkvi demantno sv. mašo. Vsa župnija se pripravlja, da sprejme svojega velikega rojaka čim slovesnejše. Kakor slišimo, je pričakovati ta dan v Begunje velikega navala ljudstva tudi iz drugih gorenjskih, zlasti iz sosednjih župnij.

Prevzvišeni vladika pride v Begunje že v soboto, dne 5. avgusta. In sicer se pripelje z vlakom ob pol 6 na postajo Lesce, kjer ga bodo pričakovali njegovi rojaki, da ga spremijo v rojstno župnijo. V nedeljo ob 10 bo slovesna sv. maša in v torek zjutraj se odpelje Prevzvišeni na Brezje k Mariji, na katere pomoč in priprošnjo je v težkih dneh svojega trudapolnega življenja tako zaupal.

Ganljiv dokaz materinske ljubezni

so doživeli romarji na Brezjah v nedeljo in ponedeljek dopoldne. Na nizkem vozičku je ležal na videz krepak fant blizu 30 let, poleg vozička pa je stala preprosta kmečka žena okrog 60 let. Pa nista bila berača, kot jih je jubilejno romanje privabilo mnogo na Brezje, temveč kaj nenavadna romarja. Bila sta to Mirko Mohorič z Babnega polja pri Ložu in nejgova mati. Mirka je že pred 10 leti zadela pri delu v gozdu nesreča, da je padlo nanj drevo, ki ga je podiral, in mu zlomilo hrbtenico. Že 10 let je ohromel in v najlepših letih mora biti neprestano v postelji. Nikdar še ni bil na Brezjah, pa si je želel enkrat tja, gotovo s tihim upanjem, da mu Marija izprosi, česar mu človeška veda ne more dati. Toda pot je dolga in zlasti še za bolnika, ki more le ležati, draga. Na Babnem polju je pa sedaj tako trda za denar, ker v gozdu, ki Poljce edino redi, ni zaslužka. Tukaj mu je pomagala ljubezen njegove matere. Postlala mu je na vozičku, ga položila na voziček in se odpravila z njim peš na okrog 130 km dolgo pot na Brezje. V ponedeljek 24. julija sta se podala na pot in v soboto, 29., sta prišla na Brezje ter ostala tam čez nedeljo in opravila svojo romarsko pobožnost. V ponedeljek sta se zopet podala nazaj proti domu. Nista sicer dosegla tega, kar sta na tihem upala, a gotovo njune molitve in zlasti še požrtvovalna materina ljubezen ne bodo brez plačila. Usmiljenim srcem ob poti, kjer se vračata, pa ju priporočamo, da ju gostoljubno podpirajo, da srečno dokončata svoje težavno romanje.

I. kongres Zveze mladih intelektualcev

Zveza mladih intelektualcev priredi dne 3. septembra t. l. v Ljubljani svoj I. kongres, s katerim hoče utrditi svojo organizacijo med mlado inteligenco vseh stanov in poklicev. Za ta kongres je bila zaprošena tudi četrtinska vožnja. Priprave za kongres so v teku in prinesemo podroben program prihodnjič. Na vsak način je to strokovno gibanje mladih intelektualcev vredno vse naše pozornosti.

Ekskurzija poljskih akademikov po Jugoslaviji

Jutri ob 5.53 zjutraj prispe z dunajskim brzovlakom v Ljubljano večja skupina visokošolk (okrog 40) in visokošolcev (okrog 20) iz Varšave. Ljubljana bo prva postojanka njihove velike ekskurzije po Jugoslaviji, na kateri hočejo obiskati večja jugoslovanska mesta in ostati v Dubrovniku celih 14 dni. Kakor izvemo, so po vseh krajih, kjer se bodo gostje ustavili, poklicani uredili vse potrebno, da dostojno pozdravijo goste in jih čim lepše seznanijo s krajem in ljudmi. Tudi v Ljubljani sta Društvo prijateljev poljskega naroda in pripravljalni odbor poljsko-jugoslovanskega akad. kluba prevzela skrb, da dobita pri oblasteh na razpolago zadostna sredstva za prireditev dostojnega sprejema, slavnostnega kosila itd. Gostje si bodo dopoldne ogledovali zanimivosti mesta in obiskali Narodno galerijo, po kosilu pa se odpeljejo v avtobusih na Bled, odkoder pa se jim bo treba kmalu vrniti, ker odpotujejo že ob 8 zvečer naprej proti Zagrebu. Ta ekskurzija je prva tovrstna manifestacija intenzivnega zanimanja Poljakov za zbližanje z Jugoslavijo in spoznavanje poljskih visokošolcev z našimi, zato mislimo, da njenega pomena ne gre podcenjevati in vabimo predvsem vse kolegice in kolege, ki so v Ljubljani, pa tudi druge prijatelje poljskega naroda, da se po možnosti udeleže sprejema na postaji ob 5.53 zjutraj, še bolj pa, da se ponudijo gostom v spremstvo pri ogledu mesta, za kar bo zbirališče točno ob 8 zjutraj **pred hotelom »Metropol« nasproti gl. kolodvora.**

Ljubljana

Poljski akademiki v Ljubljani

Jutri ob 5.55 zjutraj prispe v Ljubljano 60 visokošolk in visokošolcev iz Varšave. Prosimo kolegice in kolege ter vse prijatelje poljskega naroda, da se udeleže sprejema na postaji, ali da se pridružijo gostom pri dopoldanskem ogledovanju mesta. Zbirališče pred hotelom »Metropolom« točno ob 8 zjutraj. — Pripravljalni odbor polj.-jugoslov. akad. kluba v Ljubljani.

*

⊙ **Fotografe prosimo!** Vsi, ki so fotografirali svečanosti 1900 letnice odrešenja in biserne sv. maše nadškofa dr. Jegliča, najlepše prosim, da mi pošljejo proti plačilu po **3 posnetke** vsake slike, ki je količkaj dobra. Dr. Krek Miha, odvetnik, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

⊙ **Gospod upravnik policije Kerševan Vekoslav** nastopi dne 3. avgusta svoj redni letni dopust. Za čas odsotnosti ga nadomestuje g. policijski svetnik Karl Pestevšek.

⊙ **Zveza mladih intelektualcev v Ljubljani,** ki ima svoj sedež v prostorih Dopisne trgovske šole v Pražakovi ul. 8-II (poleg Miklošičeve ceste), **posluje vsak ponedeljek in četrtek v tednu od 19—20 zvečer.** Istotam in istočasno posluje **Borza dela za inteligenčne poklice.** V interesu mladih inteligentov vseh stanov in poklicev, zlasti brezposelnih tovarišev je, da se čimprej priglase, tudi z ozirom na bližajoči se kongres.

Kinosnimanje ni drago!

10 m Pathe-filma Vas stane Din 24·—. Kinosnemalno kamero pa Vam posodijo — da se prepričate o lahkoti kinosnimanja — v

drogeriji Gregorič d. z o. z.
Ljubljana, Prešernova ulica 5

⊙ **Vabilo na sestanek Ljubljanske podružnice društva ruskih intelektualcev in manuelnih delavcev v kraljevini Jugoslaviji.** V zvezi z kongresom delegatov ruskih intelektualnih in manuelnih delavcev v Jugoslaviji, ki se bo vršil v Belgradu v dneh 6., 7. in 8. avgusta 1933, se bosta ustavila na svoji poti v jugoslovansko prestolnico v Ljubljani gg. predsednik centralnega biroa zvez ruskih krščanskih intelektualnih in manuelnih delavcev v Ženevi A. J. **Ladyženskij** in član tega biroa profesor B. A. **Nikoljskij.** Na prošnjo glavnega zastopnika ženevskega biroa v Jugoslaviji g. **Mitkeviča,** je predsednik Ljubljanske podružnice g. profesor **Ivan J. Željeznov** sklical sejo upravnega odbora svoje podružnice, ki je sklenila, da naj predsednik g. prof. Ivan Željeznov iskreno povabi vse člane podružnice, a kot starosta vse brate Ruskega Sokola v Ljubljani, kakor tudi vse člane drugih tukajšnjih ruskih društev in vse tu živeče Ruse, da se zanesljivo in polnoštevilno udeleže sestanka in sicer **v četrtek 3. avgusta 1933** ob 20 v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove). Namen sestanka je predvsem, da bo g. predsednik Ladyženskij seznanil vse ljubljanske ruske emigrante o splošnem pomenu, potrebi in ciljih teh ruskih društev. Glavni namen teh društev je, ustvariti profesionalno organizacijo, navdahnjeno s krščanskimi ideali.

⊙ **Policija za gladujoče rudarske otroke.** Policijski stražniki so, kakor smo že poročali, ves svoj zaslužek, ki so ga prejeli pri nogometni tekmi med častniki in časnikarji, poklonili bednim rudarskim otrokom. Neki dobrotnik je prispeval še 1000 Din. Policijski uslužbenci so zbraspeval še 1000 Din. Policijski uslužbenci so pa zbrali za revne trboveljske otroke 3284 Din, a temu znesku je prispevala gospa Draga Gustinova, lastnica prevozniškega podjetja, 100 Din. Skupaj se je nabralo 4384 Din, ki jih je uprava policije izročila oblastnemu odboru Rdečega križa, da denar razdeli v smislu želj darovalcev. Plemenit čin policijskih uslužbencev, ki sami žive v skromnih razmerah, zasluži vse priznanje.

⊙ **Cvetlični korzo v zvezi z beneško nočjo** in veselico na kopališču na Ljubljanici priredi društvo »Krka« v soboto 5. t. m. in sicer kot uvod v »Jadranski dan«, ki ga priredi naslednjega dne Jadranska Straža istotako na Ljubljanici. »Krka« **razpisuje ob tej priliki več nagrad za najlepše** okrašene in najlepše razsvetljene čolne. Začetek cvetličnega korza bo v soboto ob 7 zvečer, začetek tekmovanja za najlepše razsvetljene čolne pa bo ob pol 9 zvečer. Od 5 popoldne dalje igra kopališka godba. Opozarjamo na to veliko prireditev »Krke« vse prijatelje vodnega sporta, posebej še Ljubljanice. Podrobnosti še objavimo.

⊙ **Šiškarji!** Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva priredi ogled drevesnic kmetijske družbe na Bokavcah. V nedeljo, 6. t. m. se sestanemo **ob novi remizi;** do kosila smo doma. Kdor le more, naj se pridruži.

⊙ **Tramvaj podrl železničarja.** Včeraj, okoli pol 12 dopoldne se je pripetila v Gradišču, tik pred Lovšinovo gostilno, tam, kjer tramvaj zavije proti Rimski cesti, huda nesreča. Ob tem času je hotel nek moški prekoračiti cestišče, ni pa opazil, da se mu bliža tramvaj, morda pa je tudi menil, da bo še ob pravem času prekoračil cesto. Tramvaj pa je moža podrl in ga vlekel **nekaj metrov s** seboj. Voznik je tramvaj takoj zavrl, ponesrečencu so priskočili na pomoč ljudje in ga prenesli na pločnik. Poklican je bil reševalni avto, ki je moža prepeljal v bolnišnico. Ponesrečenec je 50 letni progovni čuvaj državne železnice Franc Cerk s Preserij. Dobil je hude poškodbe po vsem telesu, na glavi in na udih, vendar pa je bil še pri zavesti, ko so ga prepeljali v bolnišnico. Njegova stanje je sicer kritično, vendar pa upajo zdravniki, da ga bodo rešili.

⊙ **2033 bolnikov v juliju.** Mesec julij je bil rekorden mesec, kar tiče navala bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Ta mesec je bilo sprejetih v bolnišnico nič manj, kakor 2033 bolnikov. V prvi polovici leta je bilo sprejetih v bolnišnico »samo« 10.604 bolnikov, torej ni prišlo na mesec še daleč ne po 2000 bolnikov. Do konca meseca julija je bilo torej letos sprejetih v bolnišnico nič manj, kakor 12.637 bolnikov, v dveh dnevih meseca avgusta pa je število bolnikov naraslo že na 12.780. Velik naval bolnikov ima poleg tega, da vlada v posameznih oddelkih velika gneča, še eno slabo stran — mnogo bolnikov mora biti odpuščenih prej iz bolnišnice, kakor pa bi bili, če ne bi morali prepuščati mesta drugim, še bolj bolnim ljudem. Dobro bi bilo tudi, če bi podeželski zdravniki bolj pošiljali bolnike v najbližje bolnišnice, ne pa naravnost v ljubljansko bolnišnico.

⊙ **Nesrečen padec.** Na Krakovskem nasipu 18 je padla po stopnicah 66 letna zasebnica Marija Štorova. Pri padcu si je zlomila roko in je morala v bolnišnico.

⊙ **Oparila se je.** V Zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti se je v torek zvečer pripetila hujša nesreča. 17 letna perica Ema Pekošak je prala perilo, pri tem pa se je prevrnil nanjo škaf vrelega kropa, tako da je dobila opekline po vsem telesu. Njeno stanje je hudo resno.

⊙ **Nočno službo** imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34.

⊙ **V včerajšnji zahvali** za pok. gosp. Florjanom Drašlerjem se je pri imenu vrinila neljuba pomota ter se pravilno glasi **Drašler** in ne Drešler, kar s tem popravljamo.

⊙ **Lepi dobitki** Vas še vedno čakajo in sicer na veselici Št. Jakobskega pevskega društva, ki se je morala zaradi slabega vremena minulo nedeljo, preložiti na to nedeljo, 6. avgusta in se vrši na vrtu gosp. Marenčeta na Dolenjski cesti. Prijazno vabljeni vsi!

O pravicah graditeljev (stavbenikov)

Pod naslovom »Stavbinski obrtniki« smo nedavno čitali poročilo o anketi, ki se je vršila v mestni posvetovalnici in na kateri se je obravnavalo v zadevi vlaganja in podpisovanja stavbnih načrtov odnosno o pravicah, ki jih nudijo tozadevni zakoni gradbenim obrtnikom.

Da bo javnost o tem pravilno poučena, si dovoljuje podpisano združenje podati nastopna pojasnila:

§ 41., odst. 1. novega zakona o obrtih določa, da je graditelj visokih gradb upravičen izvajati **samostojno** vse vrste gradb iz vrste visokih gradb. Pod samostojnim izvajanjem se pa razume tudi izvrševanje načrtov za te gradbe. Še bolj jasno pa določa 2. odst. § 46. tega zakona, ki pravi, da je graditelj upravičen sestavljati in podpisovati po poslih, ki spadajo v njegovo področje, načrte, proračune in obračune.

Te pravice veljajo za one graditelje, ki so si pridobili pooblastilo (koncesijo) šele po uveljavljenju novega zakona o obrtih, to je po 9. marcu 1932. Ne velja pa to za take **graditelje** (Baumeister), ki so si pridobili svojo obrtno pravico po prejšnjih zakonih. § 446., odst. 1. novega zakona o obrtih namreč določa, da ostanejo vsi obrti in vse pravice, pridobljene po dosedanjih zakonih v veljavi tudi potem, ko stopi ta zakon v moč. Za določitev obsega obrtne pravice dosedanjih graditeljev (stavbenikov) so torej v naši banovini merodajni predpisi zakona o uredbi koncesijoniranih stavbnih obrtov od 26. decembra 1893 in pa na osnovi tega zakona izdane izvršilne uredbe. Graditelju, ki je svojo obrtno pravico za izvrševanje koncesijoniranega obrta graditelja pridobil pred 9. marcem 1932, gre ona pravica, ki jo je dal § 2. zakona o koncesijoniranih stavb. obrtih iz l. 1893.

Po § 2. zakona o koncesijoniranih stavbnih obrtih iz leta 1893 je graditelj upravičen, da vodi in z lastnim pomožnim osobjem izvršuje visoke gradbe in druge sorodne gradbe in to vobče ob združitvi del raznih v § 1. omenjenih stavbnih obrtov, toda v krajih, ki so bili izrečno izvzeti, je moral ob izvajanju gradb poveriti vse posle, ki spadajo v področje tesarskih, kamnoseških in vodnjakarskih mojstrov, tem obrtnikom v delo. **Takih omejitev, ki bi statično težje konstrukcije in pa arhitektonsko odličnejše gradbe pridržale pooblaščenim inženjerjem in arhitektom, p a n i b i l o.** Edinole **zidarski mojstri** po § 3. zakona iz l. 1893 niso smeli monumentalnih gradb, velikih gledališč, slavnostnih dvoran, razstavnih poslopij, muzejev, cerkva in drugih posebno težkih gradb s statično težjimi konstrukcijami, kar sami izvrševati, nego so jih smeli izvajati le pod vodstvom **graditelja (stavbenika).** Iz tega povsem jasno izvira, da za dosedanje graditelje **ne veljajo omejitve** § 41., odst. 1., točka 1 in 2 in odst. 2. novega zakona o obrtih. Graditelji, ki so svojo obrtno pravico dobili na osnovi zakona o koncesijoniranih stavbnih obrtih iz leta 1893, imajo torej ne le pravice, ki jih ima stavbenik (graditelj za visoke gradbe) po § 41. novega zakona o obrtih, nego glede izvajanja gradb in glede projektiranja gradb, ki jih sami izvajajo, ampak **tudi pravice,** ki jih novi zakon o obrtih prizna le pooblaščenim gradbenim inženjerjem in arhitektom.

Pravica pooblaščenega (avtoriziranega) gradbenega inženjerja in arhitekta pa je obširnejša nego ona graditeljev po zakonu od leta 1893, zlasti njih obrtna praksa ni omejena na izvajanje gradb in na projektiranje onih gradb, ki jih tudi izvajajo. Tako **po** starejših predpisih o oblastveno avtoriziranih privatnih tehnikih (civilnih inženjerjih in civilnih geometrih), kakor tudi po vsej sedaj veljavnih ministrskih uredbah in pravilnikih o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih, smejo pooblaščeni gradbeni inženjerji in pooblaščeni arhitekti (prej civilni inženjerji in arhitekti) brez ozira, ali gradbe tudi sami izvršujejo ali ne, preiskovati, meriti, načrtovati in proračunovati vse, kar je potrebno za projektiranje in izvajanje dotičnih del, izdelovati končne obračune, kolavdirati glede izvršitve in obračuna taka dela, ki so jih izvršili drugi, izdajati potrdila o vsem tem in potrjevati kopije nariskov in načrtov. Tudi imajo pooblaščeni gradbeni inženjerji še pravico projektiranja in izvrševanja za tehnično izgraditev mest in naselj, pooblaščeni arhitekti pa za umetniško zgraditev mest in naselj (n. pr. izdelovanje regulacijskih načrtov = Lagepläne = Lagerpläne z geodetskimi deli, ki so s tem v zvezi).

Združenje pooblaščenih graditeljev za dravsko banovino v Ljubljani.

Zadnja poročila

Veličasten skavtski kongres

Budimpešta, 2. avgusta. tg. Danes so imeli na svetovnem skavtskem kongresu v Gödöllöju slovesno službo božjo za vse vere, tudi za mohamedance. Skavtski tabor, ki se nahaja v kraljevskem gozdu, je bil okrašen z zastavami vseh narodov. Na velikem stegu pa se nahaja velik križ kot simbol ljubezni do bližnjega, ki je glavno načelo skavtskega gibanja. Govorilo se je, da bo skavtski tabor posetil tudi waleški princ, posebno zato, ker je zjutraj dospela njegova pozdravna brzojavka. Čuje se tudi, da bo prišel na tabor romunski vojvoda Mihael, 13-letni sin romunskega kralja, ki je tudi skavt. Njegov prihod pa še ni zagotovljen. Danski princ Knut je poslal brzojavko z opravičilom, da ne more priti na taborenje, ker mora na manevre.

Popodne ob 16.30 je prijahal na tabor admiral Horthy na belem konju. V taboru je bilo zbranih 25.000 skavtov iz vseh krajev sveta. Bila sta prisotna tudi švedski princ Gustav in glavni poveljnik skavtov, general Baden-Powell. Horthy je imel nagovor v angleškem jeziku, v katerem je izrazil zahvalo generalu Baden-Powellu za ustanovitev skavtskega pokreta. Nato so skavti defilirali pred Horthyjem. Gledalcev je bilo nad 10.000.

Rusija se veseli Herriota

Moskva, 2. avgusta. tg. Sovjetski listi z velikim zanimanjem pišejo o nameravanem potovanju Herriota v Rusijo. »Izvestja« pišejo, da potuje Herriot neuradno, vendar pa tudi ne kot privatna oseba, ker je Herriot šef radikalno-socialne stranke in predsednik zunanje-političnega odbora poslanske zbornice. Zato ima neuradni značaj njegovega pota gotove meje. List pravi dalje, da sodelovanje Francije in Rusije na eni strani ter sodelovanje Francije z malimi državami srednje Evrope in Balkana na drugi strani predstavlja varno jamstvo miru. Vsekakor bo Herriotovo potovanje pospešilo zbližanje med Francijo in navedenimi državami ter Rusijo.

Vojaška zveza med Francijo in Spanijo

Pariz, 2. avg. tg. »L'Ordre« javlja senzacijonalno vest, da so se ponovno začela pogajanja o francosko-španski vojaški zvezi za slučaj vojne. Že v času kralja Alfonza in Primo de Rivere si je prizadeval francoski vojni minister Maginot, da bi smela v slučaju vojne francoska vojna iz severne Afrike potovati skozi špansko ozemlje. Tudi lanska pot Herriota v Madrid je imela isti cilj. Toda šele sedaj je prišlo do zbližanja v tem vprašanju. Na letošnje jesenske manevre francoske vojske, ki bodo v bližini Bordeauxa, so povabljeni naslednji španski častniki: polkovnik Morena od velikega generalnega štaba, polkovnik Novara inspektor pehote in polkovnik Balba, inspektor topništva.

Stavka proti Rooseveltovim reformam

Newyork, 2. avgusta. tg. Stavka zavzema v državi vedno večje dimenzije. Na severu je v mestu Broneville začelo stavkati 100 mlekarjev, ker komisija za cene ni dopustila, da se poviša cena mleku. Farmerji so poskušali pognati v zrak postajo za mleko, da bi preprečili dovoz mleka na trg. Morale so nastopiti vojaške čete, ki so razpršile demonstrante. Več sto stavkajočih je napadlo transport mleka, katerega je spremljala vojaška straža. Pri spopadu je bilo hudo ranjenih 5 napadalcev. V pensilvanskem rudarskem področju stavka 14.000 rudarjev.

Min. predsednik na oddihu

Sarajevo, 2. avg. ž. Danes je dospel v Sarajevo ministrski predsednik dr. Milan Srskič. Pred par dnevi je dospela tja iz Belgrada njegova soproga. Dr. Srskič se je nastanil v hotelu »Bosna«, kjer bo ostal dalj časa na oddihu.

Habsburg in Savoja

Pariz, 2. avg. tg. »Figaro« javlja iz Rima, da se bo zaročil Oton Habsburški z italijansko princezinjo. Prihodnje dni bo prišla v Rim bivša avstrijska cesarica Zita z Otonom. To potovanje se službeno utemeljuje z romanjem v Rim v svetem letu.

Neurje v Varaždinu

Varaždin, 2. avg. ž. Včeraj popoldne okoli 18 je divjala nad Varaždinom in okolico silna nevihta. Nebo se je hitro pooblačilo in nastal je silen veter, ki je lomil drevje. Naenkrat se je vsul silen dež, tako da so naenkrat bile pod vodo ulice in trgi. Veter je prevračal kmetske vozove, naložene s koruzo in pšenico. Vihar je zelo poškodoval tamkajšnje vinograde. Strela je udarila na mnogih krajih, vendar do sedaj ni znano, ali je napravila večjo škodo. Dočim je v mestu samem deževalo samo malo časa s točo, je bila v okolici toča hujša, posebno pa v vaseh Vinici, Petrijancu, Maruševcu in v Križevljanih. Okrajni referent za gospodarstvo je odšel v vasi, da ugotovi nastalo škodo. Neurje je trajalo eno uro in je v tem času mesto ostalo brez električne luči.

Izbruh vulkana na Javi

Amsterdam, 2. avg. tg. Poroča se iz Batavije, da je začel bruhati vulkan Soeal na Sumatri. Vulkan meče pepel do 1000 metrov visoko. Strupeni plini se širijo po vsej okolici. Prebivalci okoliških vasi so pobegnili, vasi pa je pokrila debela plast pepela.

Mariborske vesti:

☐ **Porcijunkulske slovesnosti** v baziliki Matere Milosti v Mariboru so se včeraj zaključile. Udeležilo se jih je veliko vernikov, osobito iz podeželja, od koder je prišlo mnogo romarjev.

☐ **40 letnico mašništva** je obhajal v Vuhredu tamošnji g. župnik Henrik Hrašovec. Jubilant je v svoji župniji in celi dravski dolini čislana osebnost in njegovi župljani, kakor tudi prebivalci iz sosednjih župnij, so sprejeli 40 letni jubilej njegovega dela v vinogradu Gospodovem z največjim zadoščenjem. Želimo priljubljenemu gospodu župniku, da bi učakal svoj zlati in naslednje jubileje v polni življenjski moči in zdravju!

☐ **Pred oltar.** V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Karničnik Hinko, trgovski nameščenec in Debeljak Vanda, zasebnica; Lisec Anton, zvaničnik drž. žel. in Mavher Justina, natakarica; Gajser Jožef, kovač in Dvoršak Marija, šivilja; Paar Ivan, žel. uradnik in Sucher Roza, hišna posestnica; Vertnik Oskar, tovar. delavec in Mlaček Danica, tkalka; Rantaša Ludvig, kamnoseški pomočnik in Jarčič Ivana, tov. delavka; Krainer Anton, delavec in Leskovar Angela, kuharica; Orgulan Pavel, ključavničar in Kokol Ana, tkalka; Spanner Franc, brivski pomočnik in Bacher Kristina, vzgojiteljica; Marusig Hugon, žel. uradnik in Riel Helena, trg. nastavljenka; Budja Frančišek, žel. ključavničar in Dšura Katarina, šivilja. Novoporočencem obilo božjega blagoslova.

☐ **Lovska razstava,** ki se pripravlja v prvem nadstropju meščanske šole v Cankarjevi ulici, bo ena največjih tovrstnih prireditev, kar smo jih v Sloveniji videli. Združene bodo tukaj vse zasebne zbirke, ki jih je v Mariboru izredno veliko. Obisko alci bodo imeli redko priliko videti res dragocene redkost, ki so razkropljene po raznih patricijskih dvorcih Maribora in okolice ter so nekatere stare tudi več 100 let. Razstavo organizira podružnica SLD, ki si bo z njo pridobila veliko zaslug za splošno poznavanje spodnještajerskega lovstva.

☐ **Novo vodstvo Tujsko-prometne zveze.** Na občnem zboru Tujsko-prometne zveze je bil izvoljen za predsednika prvi državni pravdnik dr. Ivan Jančič. Ostali odbor se je konstituiral na svoji zadnji seji sledeče: podpredsednik ravnatelj celjskih magistratnih uradov in predsednik Olepševal. društva. v Celju Šubic; tajnik inž. Šlajmer, predsednik SPD v Mariboru; blagajnik Bruno Parma, predsednik Mariborske zimskosportne podzveze in Mariborskega smuč. kluba; odborniki: Drago Roglič, predsednik občinskega tujskoprometnega odseka in zastopnik mariborske občine, Gjuro Valjak, predsednik Gostilničarske zadruge in inž. Dietrich, ravnatelj zdravilišča Rogaška Slatina.

☐ **Olajšave glede vizuma.** Inozemski obiskovalci Mariborskega tedna uživajo znatne olajšave glede vizuma, ki bo stal samo 20 Din.

☐ **Združenje krojačev** se je preselilo. Poslovni lokal se sedaj nahaja na Slomškovem trgu 14. Uradne ure so ob ponedeljkih in četrtkih od 8—19.

☐ **Radi sumljive smrti** se je izvršila obdukcija trupla pokojne Line Pertinač. Deli notranjosti so bili poslani v Ljubljano na preiskavo v bakteriološki zavod. V preiskovalni komisiji so bili vss. dr. Travner, sodni zdravnik, dr. Jurečko in zapisnikar Tomo Petrovič.

☐ **Primarij dr. Mirko Černič** se je vrnil v Maribor in pričel z rednimi odinacijami v svojem sanatoriju.

☐ **Podlegel.** V mariborski bolnišnici je umrl 49 letni posestnik Poštrak Franc iz Sv. Martina pri Vurbergu. Umrl je na posledicah strela, ki ga je dobil preteklo nedeljo v Dupleku iz orožniškega samokresa. O tragičnem dogodku, ki je terjal sedaj človeško življenje, smo poročali že v torkovi številki »Slovenca«.

Celje

⊙ **Porcijunkulske pobožnosti** pri oo. kapucinih. Kakor vsako leto, so se tudi letos obhajale Porcijukule pri oo. kapucinih na slovesen način. Ob tej priliki se je zbralo v Celju veliko vernikov iz bližnje in daljne okolice.

⊙ **Novačanov »Herman Celjski« v mestnem parku.** Celjski Studio pripravlja v režiji g. Milana Košiča Novačanovega »Hermana Celjskega«, ki ga namerava vprizoriti v začetku meseca septembra v mestnem parku. Pri tej predstavi bo baje sodelovalo več gledaliških igralcev iz Ljubljane in Maribora.

⊙ **Spremembe v uredništvu »Deutsche Zeitunge«.** Po smrti pok. urednika »Deutsche Zeitunge« Franca Schauerja je več mesecev urejeval list g. dr. Ferdinand Hribovschek, ki je bil v ta namen prišel v Celje od novosadskega »Volksblatta-ne«. Sedaj se je g. dr. Hribovschek poslovil od Celja in odšel nazaj v Novi Sad, uredništvo »Deutsche Zeitunge« je pa prevzel g. dr. Erik Petschauer, rodom Kočevar. Želimo, da bi novi urednik glasila nemške manjšine delal v istem pravcu kot g. dr. Hribovschek, ki si je v kratkem času svojega bivanja v Celju pridobil tudi med slovenskimi krogi mnogo simpatij.

⊙ **Celjan ponesrečil v Triglavskem pogorju.** Družina celjskega zlatarja in juvelirja g. Lečnik Antona je dobila včeraj iz Kranjske gore poročilo, da se je njihov sin Lečnik Franc, ki je letos končal 7. razred celjske drž. realne gimnazije, ponesrečil v Triglavskem pogorju.

⊙ **Delo je na razpolago pri Borzi dela:** 4 klapcem, 1 čevljarskemu, 1 mesarskemu in 2 slikarskima vajencema, 2 kuharicama k orožnikom, 7 služkinjam, 1 postrežnici in 2 deklama.

Novo mesto

Podružnica SPD v Novem mestu priredi 14. in 15. avgusta t. l. na Gorjancih posebno slovesnost, tako da bodo imeli dolenjski planinci v bajnih Gorjancih prijeten užitek. V ponedeljek, dne 14. avgusta zvečer se bodo zažigali kresovi na Trdinovem vrhu, dne 15. avgusta ob 11 dopoldne pa bo pri razvalinah sv. Ilije grškokatoliška maša. Po sv. maši se proslavi spomin pisatelja Trdine, ki je odkril v svojih bajkah lepoto Gorjancev. Nato se vrši prosta zabava v senci prastarih zelenih bukev. Oba dneva bodo vozili avtobusi iz Novega mesta do tovarne, tako da bo dohod na vrh Sv. Jere omogočen vsakomur, ki ljubi lepoto dolenjskih planin.

Na sledu za stražiškimi tatovi

Pri Knificu so zopet skušali krasti

Dognano je, da je v Stražišč kradla družba, ki je sestojala iz dveh tujcev, od katerih je bil eden glavni storilec, drugi pa pomagač, in dveh — če ne več — domačinov. Imena so ugotovljena in znana ter se radi preiskave drže v tajnosti. Dočim sta jo oba tujca popihala, sta oba domačina ostala tukaj in je eden že zaprt.

V Stražišču se je nedavno dalj časa zadrževal neki tuj človek, ki se je izdajal za Hlebševega potnika iz Kranja in je ponujal po hišah šipe, zraven tega pa seveda opazoval razmere in iskal prilike za vlom. Obnašal se je precej sumljivo in je pripovedoval, da je bil pri Knificu, kjer je prosjačil. Spomin na tega tujca je med ljudstvom še dovolj svež, da se more ugotoviti to in ono.

Orožniški narednik g. Kristan se je takoj tisto jutro po izvršenih tatvinah podal na zasledovanje. Vilko Masterl si je izposodil motorno kolo s prikolico, v kateri je vozil g. Kristana. Sledovi so bili še sveži in vidni. Tako je g. Kristan ugotovil, da so tatovi peš peljali motor čez polje, da bi zabrisali sled, nato pa nazaj na cesto, kjer so se odpeljali proti Škofji Loki. Sled skozi vasi Bitnje, Žabnico in še naprej je bila prav dobra in je vodila do tam, kjer vodi cesta s kolodvora v Škofjo Loko. Tu se je sled izgubila. G. Kristan in Masterl pa sta krenila opirajoč se na opis in druge okolnosti, na ljubljansko cesto, kjer sta zopet našla sledove ter sta po teh sledovih vozila vse do Ljubljane. V Ljubljano sta dospela okrog 12, dočim se je dognalo, da sta tatova pasirala Ljubljano okrog 4 zjutraj. Sklepajo, da sta se tatova odpeljala na Dolenjsko proti Novemu mestu ali pa celo na Hrvaško. Za njima je izdana tiralica. Pri aretirancu niso našli nič denarja.

V noči od 31. jul. na 1. avg., zopet okrog 1, so pa neki neznanci ponovno skušali vdreti v Knifičevo hišo ter so se pripeljali kar z vozom. Prepodila jih je stara mati Knifičeva, ki je začula šum in ropot okrog hiše, zato je odprla okno in vpila, kaj hočejo, nakar je neki moški, kot se ji dozdeva, vprašal, če je to prava cesta v Škofjo Loko.

Ves prizor pa je mnogo bolje videla sosedova hči Antonija Ambrož, ki ni mogla spati, ker so jo boleli zobje. Ta je začula sredi noči neobičajen ropot na vasi ter je stopila k oknu in opazovala. Videla je sledeče: neznanci so imeli voz zapravljenec, v katerega je bil vpležen konj sivo-bele barve. Voz je bil nekoliko višje od Knifica pred hišo posestnika Antona Benedika, vulgo Kodrana. Ambroževa je videla najprej dva moška, eden je bil srednje velikosti, drugi pa nekaj večji. Eden izmed obeh je prišel od voza h Knifičevi hiši, tam gledal skozi okna in ključavnico v vratih ter nato zlezel na vrt; drugi pa je stal naslonjen na zid. Oba sta bila bosa, ali pa sta imela čevlje z gumijastimi podplati, ker sta hodila čisto tiho. Nato sta oba neznanca stekla na glavno cesto. Njima je sledil še voz, ki je pa prav močno ropotal. Kot pripovedujeta obe ženski, Knifičeva stara mati in Ambroževa, je na vozu eden sedel, drugi pa korakal zraven.

Dva požara pri Komendi

Komenda, 1. avgusta.

Ko je preteklo nedeljo okrog 12 začelo goreti obširno gospodarsko poslopje Anžetove kmetije v Lahovčah, kjer je nekdaj gospodaril rajni Matija Bobnar, nekdanji župan, čigar sliko je »Slovenec« svoj čas objavil, ni najmanj kdo mislil, da bo takoj naslednjo noč 31. julija sosednja vas Nasovče prizorišče mnogo hujšega požara. (O tem požaru smo že včeraj priobčili kratko telefonsko poročilo. Op. ur.) Vas Nasovče leži sredi travnikov in polja, le nekaj streljajev od banovinske ceste Kamnik—Kranj ob potoku Reka (Brnik). Okrog pol enajstih ponoči je izbruhnil ogenj v steljnici posestnika Janeza Pogačarja, kateremu je uničil skednje ter vse kmetijske stroje. Enaka usoda je zadela soseda Matevža Barleta, kateremu je zgorelo tudi ostrešje hleva. Sosed France Barle je tudi ob vsa gospodarska poslopja. Mlinarju Janezu Drešarju je zgorela poleg gospodarskih poslopij tudi hiša, Janezu Teranu pa skedenj. Pet gospodarjev, ki so bili ves čas svojega življenja neutrudljivi delavci in gospodarji, ki so tvegali vse za zboljšanje in napredek svojih kmetij, je danes uničenih. Kdo jim naj pomore, ko so njih gozdi ravno zaradi zboljšanja gospodarstva razredčeni, zavarovalnina nizka, škoda pa gre v stotisoče! Vzrok požara je neznan, sumi se pa, da je pri obeh požarih zlobna roka vmes. Pri gašenju smo našteli poleg domačih gasilcev iz Komende in Most, še gasilce iz Radomlja, Lahovč, Cerkelj in Brnika, ki so svojo težko nalogo hvalevredno vršili.

PRI ONEMOGLOSTI IN UTRUJENOSTI CELEGA TELESA PRI STARIH OSEBAH.

Onemoglim in starejšim osebam toplo priporočamo: dajte si masirati telo s preparatom »ALGA« zvečer predno greste k počitku, in zjutraj predno vstanete. Zvečer po masaži Vam bo telo lahko, deležni boste globokega spanja, po katerem se boste odpočili in se okrepili. Zjutraj po masaži ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, boste imeli ude gibčne, hojo lahko, telo bo kot prerojeno, občutili boste novo svežost, vedrost in življenjsko moč.

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—.

Družinska tragedija v Slov. krajini

O strašnem dogodku, ki je pretresel vso Slov. krajino, smo prejeli še sledeče poročilo:

V soboto proti večeru se je raznesla vest, da je posestnik Ivan Špilak v potoku pri Lendavi vtopil svojo ženo Marijo. Omenjena dva sta prišla v soboto zjutraj iz Male Polane v lendavske gorice pogledat, kako kaže grozdje. Pozneje sta šla še k mlinu in okrog 15 ure sta se z vozom vračala proti domu. Med zakoncema je nastal prepir. Ko je žena videla, da več ni šale, je skočila z voza in mislila bežati čez potok. Mož je skočil za ženo, jo ujel pri potoku in držal tako dolgo v vodi, da se je zadušila. Po tem dejanju je hitel domov in sosedom pripovedoval, kako je naredil z ženo. Vsi so mislili, da se šali, čeprav je že večkrat izjavil, da mora spraviti ženo »spat«. Povedal je, da bo še sebe umoril in odšel je ter se je javil oblastim. Zaprli so ga na okr. sodišče v Lendavi. Včeraj zjutraj so ga našli mrtvega. Iz spodnjih hlač je potegnil trak in na njem se je obesil. Žena je bila stara 44 let, mož pa 45 let. Zapuščata pet otrok, najmlajši je star komaj leto in pol.

Omenjeni Špilak je bil zelo razborite narave. Malo je bilo dni, ko žena ne bi bila tepena. Žena je bila zelo poštena in pobožna. Nekaj časa sta bila oba v Ameriki in prinesla sta od tam precej denarja. Oče nesrečnega Špilaka je tudi naredil samomor. Tudi o njegovi materi so mislili, da se je sama obesila, sedaj pa je baje Špilak povedal, da jo je on obesil. Sorodnik Špilakov pa ima na vesti že dva uboja.

Ženo pokojnega vsi obžalujejo in sočustvujejo z nesrečnimi otroci. Na vso oklico je naredilo to strašen vtis in vse govori le o tem.

Namesto vrabca zadel fanta

Kranj, 2. avg.

Trgovski pomočnik 21 letni P. A. iz Kranja se je hotel zabavati s tem, da bi na vrtu davčnega uradnika g. A. Rohrmanna s flobertovko streljal vrabce. — Zato je poslal 11-letnega Rohrmannovega sinčka k davčnemu nadupravitelju v p. g. A. Roossu s prošnjo, naj mu posodi flobertovko, kar je g. Rooss rad ustregel. Ko je mladi Rohrmann prinesel puško, je Peter odšel iz trgovine na vrt in napovedal vrabcem vojno. — Tako je pomeril na vrabca, ki je sedel na kakih 5 m visokem drevesu in sprožil. Krogla pa je odbrzela mimo vrabca skozi gosto drevo naprej v zrak in je zadela na gimnazijski strehi, pri popravilu se nahajajočega kleparskega vajenca Pluta Ignaca. Projektil se je Plutu zaril v desno stran reber. Zdravnik dr. Vl. Novoseljski je odposlal Pluta na zdravljenje v bolnišnico v Ljubljano. A. pravi, da je Pluta obstrelil po nesreči, ker ga radi gosto obraščenega drevesa ni videl.

Železniškim vpokojencem in invalidom!

Glede neupravičenega povišanja članarine v bolniško blagajno na 3 odstotke je bilo ukrenjeno vse potrebno in je upanje, da bo vsako povišanje preklicano, da bodo člani plačevali dosedanjo članarino 1.50 odstotka. Zaradi slabega položaja starovpokojencev se na merodajnih mestih neprestano posreduje in je pričakovati, da se bo končno njihov bedni položaj vsaj nekoliko zboljšal.

Za železniške invalide, čijih kronske nezgodne rente še vedno niso prevedene, je bilo storjeno na merodajnih mestih že vse mogoče in se bo to delo z vsemi močni nadaljevalo, da se njihove nezgodne rente postavijo na predvojno kupno moč.

Glede nerednega nakazovanja že itak majhnih nezgodnih rent od strani železniškega ravnateljstva v Zagrebu je bilo od meseca februarja t. l. ukrenjeno že vse mogoče, a kljub temu se rente še vedno neredno nakazujejo. Potrebno bo, da se vsi prizadeti, bivajoči v dravski banovini, izjavijo, da se premeste od železniškega ravnateljstva v Zagrebu k železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani.

Za vozne ugodnosti se je tudi storilo že vse mogoče, prosili smo, da se železniškim vpokojencem vrne njihova prislužena in zajamčena pravica do neomejene režijske vožnje; tudi v tem oziru se delo nadaljuje. Glede dopolnilnega zakona za pokojninski sklad bomo poročali, ko dobimo natančne podatke.

Ponovno opozarjamo vpokojence bivše južne železnice, ki imajo certifikate od bolniške blagajne bivše južne železnice glede pogrebnih stroškov, da jih z natančnim naslovom predlože železniškemu ravnateljstvu, oblastni upravi kumanitarnih fondov v Ljubljani. Na podlagi prejetih certifikatov se bo tudi še živečim nakazala določena vsota.

Delo, ki ga opravlja društvo, ni malenkostno in je združeno z velikimi težavami, zato bi bilo bolj umestno, da bi člani društveno delovanje podpirali, ne ga pa neupravičeno kritizirali.

Koledar

Četrtek, 3. avgusta: Najdenje sv. Štefana; Lidija.

Novi grobovi

† Provizor A. Pravst. Včeraj je umrl v starosti 50 let ravno na svoj rojstni dan trbonjski provizor g. Albert Pravst. Blagi rajnki, ki je bil izvrsten delavec v vinogradu Gospodovem, je bil po rodu Gorenjec in sicer se je rodil dne 2. avgusta 1883 v Tržiču. Do leta 1921 je bil v ljubljanski škofiji, nakar je bil sprejet v lavantinsko škofijo. Služboval je najprej pri Sv. Juriju ob južni železnici, pozneje v Zrečah, kjer je bil tudi provizor in na Muti. Potem je postal provizor v Trbonjah. Vrlemu in vzornemu svečeniku večni mir in pokoj, žalujočim naše iskreno sožalje!

ZOBOZDRAVNIK
DR. A. PRAUNSEIS
zopet redno ordinira.

Ostale vesti

— **Na nedeljski proslavi** so bili v ogromnem številu zbrani tudi člani in članice številnih Marijinih družb z zastavami. Posebno pohvalno moramo omeniti Marijino družbo s Čukarice pri Belgradu, ki se ni ustrašila dolge poti in velikih stroškov in je pod vodstvom misijonarjev gg. Mava in Plantariča v častnem številu (31) prihitela na proslavo.

— **Krasne razglednice nedeljskih svečanosti** je izdelal foto »Grabjec«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6. Razglednice se lahko naroče posamezne in v serijah, ki obsegajo 60 različnih posnetkov. Komad po 2 Din, če se jih naroči najmanj 20. Razglednice so res zelo posrečene in bodo lep spomin na največjo slovensko prireditev. Vsem udeležencem, posebno pa tistim, ki niso mogli prisostvovati svečanosti, te razglednice prav toplo priporočamo.

— **Prosvetno društvo na Kopanju** je zopet dovoljeno.

— **Izplačilo papirnatih rent t. z. inozemskega bloka.** O izplačilu papirnatih rent t. zv. inozemskega bloka dobe češkoslovaški interesenti informacije pri konzulatu RČS v Ljubljani.

ZA SPORT IN SONČENJE
ACEITE »LA TOJA«
Vsebuje glen zdravilnih vrelcev iz solnčnega španskega otoka La Toja.
Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10

— **Kako Italijani »propagirajo« za naše Primorje.** Te dni sta prišla na Sušak dva švicarska turista, ki sta se nekaj časa mudila v Italiji. Na Sušaku imata prijatelja, kateremu sta pripovedovala zanimive stvari. Dejala sta, da so jima Italijani rekli, naj ne hodita na našo rivijero, ker je pri nas revolucija in orožniki nikogar ne puste čez most na Sušaku. Kdor pa uide, ga pobijejo do smrti. Dalje, da vlada pri nas neprestano obsedno stanje, da je povsod vse polno pretepov, streljanja itd. Da razsajajo na našem Primorju nalezljive bolezni, da je hrana za nič in da še prebivalstvo samo nima kaj jesti. Švicarska turista pa sta se kljub temu odločila, da gresta pogledat, koliko je resnice na tem. Obiskala sta precej naših kopališč in sta bila nadvse presenečena nad našimi lepotami, nad nizkimi cenami v hotelih, nad prijaznostjo prebivalstva itd.

Solnce in NIVEA
CREME • OLJE

Uživajte svoj prosti čas na zraku in solncu, kadar le utegnete, toda vzemite vedno seboj NIVEA! Naglo boste zagoreli in nevarnost solnčarice je domala odstranjena. Toda nikdar se ne solnčite z mokrim telesom, temveč ga vedno prej natrite. Nivea krema učinkuje v vročini prijetno ohlajajoče, v hladnih dneh vas pa obvaruje Nivea-olje pred premočnim ohlajenjem.

Nivea se ne da nadomestiti, niti ponarediti, ker vsebuje EUCER T, kot nobeno drugo sredstvo za negovanje kože.

Nivea je poceni: krema Din 3·50, 6·—, 12·—, 25·—.

— **V pomorsko-zrakoplovno podčastniško šolo** v Divuljah, pošta Kaštel Stari, Primorska banovina, bo letos sprejetih večje število gojencev iz meščanstva. Šola se bo začela 1. oktobra in bo trajala 2 leti. Kandidati ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Prošnje je predložiti najkasneje do 1. septembra t. l. poveljstvu gornje šole. Sprejemni pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista, stran 1161—1166.

— **Voj. obrtna šola voj. tehničnega zavoda** v Kraljevcu bo sprejela letos petdeset gojencev. Gojenci ne smejo biti mlajši od 12 in ne starejši od 15 let. Šola traja štiri leta. Prošnje je dostaviti upravitelju gornje šole do 10. t. m. Pogoji za sprejem so objavljeni v službenem vojnem listu št. 24 od 29. julija t. l. Istotako bo sprejetih petdeset gojencev v **voj. obrtno šolo zavoda »Obiličevo«**. Prošnje se morajo poslati na naslov: Upravniku voj. obrtne šole zavoda »Obiličevo« — Kruševac.

— **Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju** vzemi na tešče kozarec naravne **Franz-Josef«-grenčice.** — Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je **»Franz-Josef«-voda** zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. **»Franz-Josef«-grenčica** se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine št. 62 od 2. t. m. je objavljen »Zakon o načrtu konvencije o prisilnem ali obveznem delu«, dalje »Uredba o izpremembi uredbe o povračilu potnih stroškov za službena potovanja sodnih uslužbencev ob stroških zasebne stranke«, »Odločba o nadaljni skupnosti Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani«, »Naredba o prevažanju čebel na ajdovo pašo v l. 1933« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.«

— **Tri dni je ležala mrtva v svojem stanovanju.** 43 letna Antonija Težak iz Zagreba si je te dni najela v Gajevi ulici v Zagrebu novo stanovanje. Ko je pomivala kuhinjo, jo je zadela srčna kap. Tri dni je ležala mrtva na tleh v kuhinji in bogve kako dolgo bi ležala tam, če je ne bi slučajno našel neki moški, ki ji je imel dostaviti neko stvar.

Mariborski teden

od 5. do 15. avgusta 1933

Razstave: Tujsko-prometna, lovska, narodne noše, vrtnarska, kuncerejska. **Gledališke dramske predstave** na Rotovškem trgu. **Razne sportne in telesno-vzgojne prireditve. Koncerti. Prvenstvo v rokoborbi za Slovenijo** dne 5. in 6. avgusta zvečer na Unionski verandi. Nastopijo najboljši slovenski rokoborci.

— **Žena ubila moža-pijanca.** V vasi Budjanovci pri Rumi se je pred desetimi leti poročil Dragan Vučitrnović. Z ženo Angelino, ki mu je v desetih letih povila 6 otrok, je sprva živel lepo, zadnje čase pa se je udal pijači in je skoraj vsak dan pretepal ženo in otroke. Žena je dolgo časa trpela muke, naposled pa ji je bilo dovolj vsega. Te dni je Vučitrnović spet prišel pijan domov in začel pretepati Angelino in otroke. Žena ga je prosila, vendar ni nič pomagalo. Ko je naposled zaspal, ga je Angelina z železno palico trikrat z vso silo udarila po glavi. Nato je šla po zdravnika in mu povedala o svojem dejanju. Zdravnik je našel moža v brezupnem stanju.

— **V prepiru ubil ženo in taščo.** Iz Nove Gradiške poročajo o krvavem zločinu, ki ga je izvršil 25 letni kmet Anton Mrkonjić iz vasi Bačindol. Ubil je s kolom svojo ženo Ano in taščo. Ozadje zločina je sledeče: Anton Mrkonjić je delal nekaj dni v Novi Gradiški. Njegov delodajalec mu je izročil plačo v kovanem denarju v zavitku. Doma pa je žena ugotovila, da je v zavitku samo četrtina zaslužka, ker so bili mesto dinarskih kovancev sami novci po 25 par. Zasumila je, da jo je hotel mož prevariti in mu dejala, naj gre v Novo Gradiško zamenjat denar. On je res šel tja in nazaj grede srečal svojo ženo in taščo, ki sta bili na obisku v sosednji vasi. Prišlo je zopet do majhnega prepira, ki pa je Mrkonjića tako razjaril, da je v plotu izruval kol in pobil na tla ženo in taščo. Obema sta počili od strašnih udarcev lobanji in sta na mestu izdihnili. Strašni dogodek je po vsej okolici povzročil razumljivo razburjenje.

— **Mast po 2 Din kilogram.** V vasi Torda pri Velikem Bečkereku je zaradi neke nalezljive bolezni poginilo mnogo svinj. To so izkoristili ondotni cigani. Izkopavali so poginule svinje in topili njihovo slanino. Računajo, da je v Tordi v zadnjem času poginilo nad 100 svinj. Vse te svinje so cigani odkopali in njihovo slanino pretopili v mast. Mast so prodajali silno poceni v bližnjih vaseh. Zanimivo je, da so prodali mast celo lastniku nekaterih poginulih svinj. Orožniki so prijeli okrog 30 ciganov, ki so se pečali s tem gnusnim poslom. Cigani so priznali in povedali, da so prodajali mast celo po 2 Din kilogram, če niso mogli dobiti več.

— **M. Humek: Ukuhavanje** (konserviranje) sadja in zelenjave za zimske mesece je sedaj najvažnejše opravilo naših gospodinj. Nov pomnožen in izpopolnjen natis knjižice našega sadjarskega strokovnjaka: **Sadje v gospodinjstvu:** kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi je najboljši pripomoček in svetovalec gospodinjam pri teh opravilih. Knjiga ima 100 strani, nad 90 slik med besedilom in 4 večbarvne tabele. Cena je za broširano knjigo Din 24; založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Ker je bila druga izdaja te knjižice že precej časa razprodana, je oskrbelo založništvo sedaj tretjo, jako pomnoženo in izpopolnjeno. Obširno je obdelano poglavje o sadnem izboru dravske banovine, o povzročiteljih razkrajanja, o spravljanju, razbiranju, shranjevanju in vlaganju ter važnosti sadja kot živilo. Raširjeni sta zlasti poglavji o sušenju sadja in o napravi brezalkoholnih sadnih pijač. Knjižica bo našim gospodinjam in njihovemu naraščaju velik pripomoček in kažipot pri uporabi in predelavi sadja v domačem gospodinjstvu. Ker je ravno sedaj pravi čas za vlaganje in konserviranje raznega sadja in zelenjadi, knjižico toplo priporočamo.

Naznanilo!

Sporočamo, da smo svojo pisarno preselili iz dosedanjih prostorov v **Šelenburgovo ulico št. 7 I.**

Narodno d. d. Parketunion, Zagreb

Zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/I. Dobava in polaganje **slavonskih parketnih deščic.**

— **Nabava pisarniških potrebščin.** Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje javno licitacijo za nabavo pisarniških potrebščin za svoje urade. Dražba se bo vršila 16. t. m. ob desetih v sobi št. 21 na Bleiweisovi cesti. Potrebne informacije dobe ponudniki med uradnimi urami pri banskem ekonomatu, soba št. 48.

— **Prodaja krp in starih čevljev.** Dne 17. t. m. se bo vršila v štabu poveljstva dravskega orožniškega polka v Ljubljani, Rimska cesta 22 dražba za prodajo 1266 kg raznih krp in 707 starih čevljev. Pogoji so razvidni pri gornjem poveljstvu med uradnimi urami.

— **Tri diplomirane strojne inženjerje** bo sprejelo poveljstvo **zrakoplovstva** vojske za uradniške pripravnike za VIII. skupino. Prošnje je poslati gornjemu poveljstvu v Novem Sadu IV do 20. t. m. Tudi **tri diplomirane inženjerje** za pripravnike v isti skupini in sicer dva diplomirana strojna inženjerja ali inženjerja-tehnologa in enega inženjerja-kemika ali inženjerja-tehnologa. Prošnje je poslati gornjemu poveljstvu v Novem Sadu do 20. t. m. Pogoji za sprejem so objavljeni v službenem vojnem listu, str. 1159—1162, ki je interesentom na razpolago pri pristojnih voj. okrožjih in na vseh orožniških postajah.

— **Dobava drv.** Uprava policije v Ljubljani razpisuje dobavo 200 kub. metrov lepih, suhih, bukovih drv. Tozadevne pravilno kolkovane ponudbe je nasloviti do 15. avgusta 1933 na upravo policije v Ljubljani.

— **Pri odebelelosti** vzbuja redna zdravilna uporaba naravne **»Franz Josefove«** grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko.

Jesenice

Nabori. Pretekli teden so se za vse okoliške občine vršili na Jesenicah v prostorih meščanske šole vojaški nabori. Zadnji so bili Jeseničani in sicer v nedeljo. Potrjenih je bilo veliko fantov in to k najrazličnejšim oddelkom. Vriskanja, harmonik in drugega je bilo seveda dosti kot je ob takih prilikah običajno. Zelo korektno in lepo so se vedli dijaki, ki so tudi morali pred naborno komisijo.

Samoumor. V noči od nedelje na ponedeljek se je na Hrušici pri Jesenicah s samokresom ustrelil Franc Črnologar, ki je v petek zvečer istotam ustrelil Angelo Kobentarjevo, kot je »Slovenec« v nedeljo poročal. Baje je imel pokojno Angelo zelo rad, ta pa ga je iz neznanega vzroka odklanjala. Črnologar je zapustil pismo na svoje starše, v katerem jih prosi, da mu odpuste njegovo dejanje, da pa ne more živeti brez Angele. Kobentarjevo so v nedeljo opoldne zagrebli na jeseniškem pokopališču, kamor so v ponedeljek položili tudi Črnologarja. K poročilu od nedelje naj pripomnimo, da spremljevalka g. Fležarja ni gospa, kot je tam navedeno, pač pa gospodična, kar bodi s tem popravljeno.

Radenci

Dnevnega »Slovenca« dobite v brezalkoholni restavraciji A. Traun, Številka stane samo 1 Din. Segajte po »Slovencu«.

Ptuj

Zagonetno pismo. Te dni je dobil mesar in prekajevalec Franc Urban iz Ptuja iz Španije v nemškem jeziku s strojem pisano pismo, v katerem ga pisec prosi, da pride osebno ali pa da pošlje znesek 16.000 pezet na naslov neke jetnišnice, kjer se pisec nahaja v zaporu. Za ta znesek da bo dobil pozneje 340.000 švicarskih frankov. Nadalje ga prosi v pismu, da se zavzame za njegovo 16 letno hčerko, ki je brez zaščite. Pismo nosi poštni pečat Barcelona in datira od 11. julija t. l., podpisano pa je s črkami C. v S. Njegovo ime da bo Urban pozneje zvedel, ko odpošlje navedeno vsoto 16.000 španskih pezet. Seveda Urban ni nasedel pismu in je isto izročil policiji.

Nevarno zbolel je širom lavantinske škofije znani in priljubljeni duhovni svetnik p. Lacko Hazemali. Zdravi se v bolnišnici v Ormožu. Duhovnim sobratom se priporoča v molitev.

Šoštanj

Pevski koncert. V nedeljo, 6 avgusta bo priredil pevski odsek gasilnega društva tov. Voschnagg koncertno prireditev slovenskih narodnih. Dirigent g. V. Satler. Začetek ob 20 zvečer v Unionu.

SK Šoštanj : SK Altetik (Celje) 2 : 0 (0 : 0). Po dolgem času je minulo nedeljo zopet nastopil na šoštanjskih tleh star šoštanjski gost — celjski SK Atletik. Kljub deževju je bila tekma deležna še lepega obiska. Tudi igra je bila nad povprečno šoštanjsko višino. Domačini so imeli najboljše moči v obrambi, gostje pa v krilski vrsti.

Mrtvaški zvon. V juliju so umrli: Gavrilovič Vitomir, Tomic Angela, Dimec Franc, Bolha Franc. N. v m. p.

Junaki Južnega morja

Vikingi, junaški normanski pomorščaki, ki so s svojo drznostjo in sposobnostjo obvladovali morja na severni poluti, so zapustili za seboj neizbrisno slavo. Skoraj nič pa svet ni vedel o vikingih Južnega morja, o Polinezijcih. Pisanih dokumentov o njih ni bilo, a ocean, živa priča njihovih smelih voženj, je ostal nem. Vendar hranijo polinezijske pesmi, legende in izročila toliko spominov, da je bilo mogoče iz njih zanesljivo ugotoviti razna zgodovinska dejstva.

Svet občuduje Kartažane, katerih galeje so brzele po vsem Sredozemskem morju in se baje pojavile ob zapadni afriški obali. Toda na odprto morje se Kartažani niso upali in ponoči so galeje zasidrali, da jih ne bi zaneslo ven na morsko plan. Normani 11. in 12. stoletja so se upali do Grenlandije in te njihove vožnje v nove, neodkrite dežele so vedno veljale za izredno junaška podjetja. Toda njihova pota so vodila mimo naravnih opirališč (Farerski otoki in Islandija). Krištof Kolumb je bil smelejši, ko se je s štirimi šibkimi karavelami odločno oddaljil od znanih obali, iskat novih dežela.

Toda že davno pred Krištofom Kolumbom, davno celo pred Normani, so Polinezijci križarili po vsem Tihem oceanu, od Tahitija do Havajev, od Cookovih otokov do Nove Zelandije in na vzhodu do Velikonočnega otoka, morda celo do Južne Amerike. V dobi, ko so Kartažani boječe prodirali ob obalah, so se Polinezijci podajali na večmesečne vožnje po brezmejnem oceanu, ki je le v velikih presledkih zakoličen z nekaterimi skritimi otoki, ki jih je še danes z modernimi navtičnimi pripomočki težko najti, ker se deloma komaj vidno dvigajo iznad morja. Ne da bi bili poznali kako pismo, so imeli Polinezijci svoje pomorske zemljevide, napravljene iz paličic, ki niso kazali samo razpoznavnih točk, marveč tudi glavne vetrovne smeri. Niso imeli modernih sekstantov ne busole Krištofa Kolumba; poznali so samo zvezde in s pomočjo svoje »magične tikve grljanke«, ki še danes vzbuja zanimanje narodopiscev, so s svojimi pirogami na jadra z lahkoto našli mikroskopično majhne otoke Pacifika.

V dobi Kartažanov je njihov trapanga prevozil ogromno razdaljo od Indonezijskih do Havajskih otokov: 6000 milj! Od tega na neizmernem odprtem morju brez vsakega kažipota 2000 milj. Kupe se je odpravil iz Tahitija in odkril Novo Zelandijo tisoč let pred Tasmanom in Cookom. V teku stoletij so se Polinezijci številnokrat odpravili s Tahitija na Havaje (2380 milj). Na teh potovanjih so prišli v stik s prebivalci Havajskih otokov in polinezijskimi kolonisti Nove Zelandije (razdalja znaša 8000 km); to se je zgodilo davno prej, nego so Normani prodrli do Grenlandije.

Polinezijec Hui-te-rangiora je v 7. stoletju na veliki dvopirogi, ki je bila okrašena s kostmi njegovih sovražnikov, odrinil na pustolovsko vožnjo do Južnega Ledenega morja; ob povratku je pripovedoval o svojih vtisih: videl je neznane živali in iz opisa je lahko spoznati arktično živalstvo; videl je zmrznjen led, noč, ki ne mine, celo južni sij. In tri sto let pred Krištofom Kolumbom je križaril Uenga po Južnem morju kakor po domačem bajerju.. Prevozil je tako nad 4000 morskih milj. Izračunanje zgodovinskih dogodkov ne dela težav, ker navaja polinezijsko izročilo natančen rodovnik.

Potem se je Polinezijcem pogum polegel. Vendar so prebivalci Tongasa v Novi Kaledoniji obiskali Nove Hebride (4500 km) še začasa, ko so začele evropske ladje prodirati v Južno morje. Zadnjič so potovali Polinezijci iz Tahitija na Novo Zelandijo pred 250 leti. A tudi danes so še Polinezijci odlični pomorščaki.

Njihovo veliko vlogo na morju pa so prevzeli v novem času misijonarji, ki sicer ne iščejo pustolovstev ali novih dežela, pač pa duše. Prvič so prišli med Polinezijce sredi 16. stoletja frančiškani, a vzhodno-oceanski apostolski vikariat se je ustanovil pred točno sto leti. Danes šteje ap. vikariat tri vikariate in eno apostolsko prefekturo z 82 duhovniki, 74 brati, 209 sestrami, 236 katehisti ter 22.341 katoličani domačini; inozemskih katoličanov je samo na Havajskih otokih nad 100.000.

Nenavadna tatvina

Kenia, britska kolonija v Afriki, je pred kratkim dobila nujno potrebno nad 1000 km dolgo telefonsko progo Nyrobi-Dar-es-salam. Predno sta minila dva tedna, je zveza popolnoma odpovedala. Monterji so bili obupani. Žica je bila povsod prestrižena in tatovi so včasih bingljajoče konce nerodno zvezali s travo, da bi menda tatvino zakrinkali. Britski uradniki so razumeli, kaj to pomeni, šele takrat, ko so opazili neštevilo z novimi zapestnicami in ogrlicami okrašenih zamork. Poštna uprava je prejela ovadbo, a sklenila, da tatov ne bo preganjala. Rajši je nadomestila lepo bakreno žico z drugo medlo zlitino, ki ne zapeljuje črnih lepotic.

19 letni Američan Medica, ki je v par tednih dosegel štiri nove svetovne rekorde v plavanju

Anglija ima zopet Davisovo kupo: V Parizu je na sklepnem boju za najdragocenejšo nagrado teniškega sporta — Davisov pokal — zmagal Anglež Perry proti »lionskemu čarovniku« Cochetu (v ozadju)

Bodi pošten!

Pred policijskim ravnateljem je poštni uradnik Novaček priznal, da je bil soudeležen pri tatvini 75.000 češkoslovaških kron v Brnu. Priznal je, da je ukradel ček na prigovarjanje svojega svaka Chladila, ki je bil že eno leto brez dela. Chladil se je te dni obesil v celici. V trenutku, ko je Novaček tatvino priznal, se je zgrudil na tla, zadet od srčne kapi in je umrl.

Kriza ameriških univerz

Ameriški dnevniki nujno zahtevajo »racionalizacijo« za visoke šole, ki množijo število brezposelnih. V teku zadnjih deset let, od 1920 do 1930, je naraslo število univerz in strokovnih visokih šol v Zedinjenih državah od 670 do 1078 in število slušateljev od 450 na 860 tisoč. V dobrih starih časih so dobivali ti zavodi bogata darila in so lahko zaposlili v svojih laboratorijih ali knjižnicah tisoče mladih kandidatov. Zdaj so ostale univerze brez podpor. Absolventi visokih šol so najnesrečnejši med vsemi brezposelnimi, ker nimajo nobenega upanja na zaslužek. »Chicago Tribune« navaja n. pr., da je bilo v Ameriki leta 1920 samo 523 oseb z naslovom doktorja filozofije. Zdaj znaša njih število skoro šest tisoč!

Žrtev sporta: Earl Howe, sorodnik angleškega kralja in slaven avtomobilski dirkač, ki je pri trainingu za tekmo Monte Nero pri Livornu ponesrečil

Farmerji uničeni

Uradni podatki ameriškega ministrstva dela zatrjujejo, da je bilo prodano v teku zadnjih osmih let v Zedinjenih državah na dražbi radi davčnih zaostankov ali zadolžnosti nad en milijon farm. Njih lastniki ne premorejo niti bančnih obresti za izposojeni denar. Skoro 20 odstotkov ameriških poljedelcev je zdrknilo med proletarce brez zemljišč. Zemljiška vrednost ameriških farm je nazadovala v tem času od 70 na 50 milijard dolarjev, letni dohodki so padli od 16 milijard na pet. Davki, ki jih plačajo farmerji, so se v istem času podvojili.

Zaklad v kitovem trebuhu

Iz Lizbone poročajo, da so ujeli ribiči ob Azorih kita, ki je imel v trebuhu 50 kg težko kepo jantarja. Ribiči so vnovčili zanjo skoro štirj milijone dinarjev.

Če treska

Če treska, je po splošnem mnenju bolj varno ostati zunaj na odprtem polju kot pa iskati zavetja pod drevesom. Vendar pa je treba k temu pripomniti, da je vsaka stvar, posebno pa pokonci stoječ človek v prosti naravi dober prevodnik strele. Mnogo varnejše je v gozdu, vendar pa ne pod kakim zelo visokim drevesom. Znano je, da strela udari najrajši v hrast, jagnjed ali jelšo. Breza velja za najvarnejšo izmed dreves.

V splošnem svetujejo, da je najboljše, če treska, da se človek vrže na tla, kajti boljše je, da je samo moker kot pa ubit. Angleži, ki navadno igrajo priljubljeno igro golf daleč zunaj na polju, vržejo v slučaju nevihte palice proč ter ležejo na zemljo. Kolesar naj položi kolo na tla ter gre proč od njega, ker kovina je dober prevodnik. Mnogokrat je že bila živina na paši ubita vsled tega, ker je stala ob žični ograji ali drugih železnih napravah. Ako se nahajaš v hiši, pojdi v pritličje, vrata in okna pa zapri.

Vsekakor pa je treba reči, da ni nobenega kraja, ne v hiši ne zunaj, ki bi bil absolutno varen pred strelo, kajti njena pota so dostikrat naravnost čudovita.

Ako strela tudi udari v človeka, s tem še ni rečeno, da ga že ubije. Lansko leto n. pr. se je pripetilo, da je več ljudi omamila, vendar pa so ostali živi. Pripetil se je celo slučaj, da je raz človeka strgala in sežgala vso obleko, sam pa je ostal živ.

Splošno mnenje, da strela ne udari dvakrat na isto mesto, je popolnoma napačno. Le pogiej visoke stavbe, dimnike, v katere zapored udarja strela, ravno tako v visoka drevesa. Istotako napačno je, ako kdo misli, da je manj nevarno, kadar dežuje, pač pa je ravno narobe res; da celo razpet dežnik je zelo nevaren, mnogo ljudi je že bilo tako ubitih.

V tolažbo pa bodi povedano, da strela kljub svoji strahoti, ne zahteva mnogo žrtev in nek zdravnik je izračunal, da je v nekem velikem okraju nalezljiva griža v enem tednu zahtevala dvakrat toliko žrtev kot strela v istem kraju v petdesetih letih.

Holandska kraljica mati Ema, ki je 2. t. m. obhajala svoj 75. rojstni dan

Pozabljen dimnikar

Ko je dobila dunajska opera še pred vojno centralno kurjavo, so postale nepotrebne vse dotedanje peči in dimniki. A vodstvo opere je pozabilo, da ne potrebuje niti dimnikarja, ki je bil prej preganjal saje. Dimnikarju se seveda ni zdelo potrebno, da bi nepozvan zapustil službo. Dvajset let je redno prihajal po plačo in z družino vred izkoriščal brezplačne vstopnice za nastavljence. Šele zdaj, v dobi štednje je nek mestni svetnik slučajno odkril pozabljenega dimnikarja. Mesto je dimnikarja takoj poslalo v pokoj, a mu je moralo nakloniti tudi pokojnino. Saj ima dimnikar 28 let nepretrgane službe.

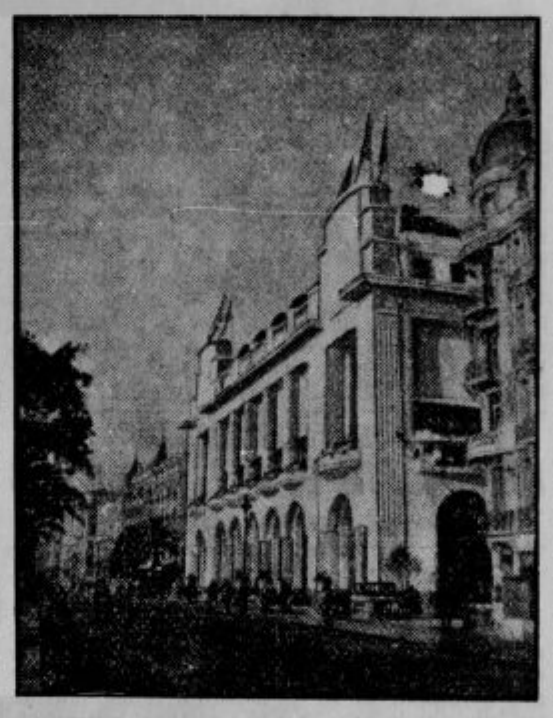

Angleški boulevard v Nizzi, ki je cilj petdnevne avtomobilske tekme, katere se udeležijo Nemčija, Švica, Italija in Francija. Dirka vodi preko najtežjih alpskih prelazov

Velika sportna nesreča. Pri motocikličnih tekmah na berlinskem stadionu sta treščili vkup dve kolesi. Eno kolo je vrglo med gledalce. Trije mladi fantje so se smrtno ponesrečili, mnogo je bilo ranjenih. Na sliki vidimo prizor neposredno po nesreči, **ko hite na pomoč sanitejci**

Nov Monte Carlo: Svetovnoznano zdravilišče Baden-Baden dobi zopet svojo igralnico, ki jo je imelo že v prejšnjih dobah, a so jo l. 1872. zaprli. Slika kaže življenje in vrvenje v prejšnji igralnici

»Pomni, če ne boš priden, ne boš zrastel.«
»Ti teta torej nisi bila pridna?«

*

Obziren mož, ki noče osmraditi stanovanja s tobakovim dimom.

Naša trgovinska bilanca - aktivna

V prvem polletju 1933 izkazuje naša trgovinska bilanca aktivnost. **Izvozili smo 1,308.952 ton** blaga v vrednosti 1.434,191.082 Din, medtem ko je znašal naš izvoz v tem času v letu 1932 1,083.538 ton v vrednosti 1.372,123.130 Din. Naš izvoz je bil torej za 225.414 ton (ali 20.80%) višji ali po vrednosti za 62,067.952 Din (4.52%) kakor lansko leto.

Uvozili smo v preteklem polletju blaga za 343.477 ton v vrednosti 1.295,357.322 Din, medtem ko je v istem času lanskega leta znašal naš uvoz 341.953 ton ali po vrednosti 1.390,363.481 Din. To se pravi, da je naš uvoz po količini za 1.524 ton večji (0.45%), po vrednosti pa 9.006.159 Din (6.83 odstotkov) manjši.

Podatki kažejo, da imamo največ prometa z Italijo. 23.82% našega izvoza, t. j. v vrednosti 341 milijonov 633.106 Din (461.840 ton) gre v Italijo. Takoj za Italijo je naš najboljši odjemalec Avstrija (**23.73%** v vrednosti 340,322.804 Din), nato pride Nemčija (13.60% vsega našega izvoza), končno Češkoslovaška 6.34%. Mi smo na drugi strani dobri odjemalci italijanskega blaga, in sicer uvozimo iz Italije 16.20% vsega našega uvoza, t. j. v vrednosti 209,810.255 Din. Naša bilanca nasproti Italiji je torej aktivna. Takoj za Italijo uvozi v našo državo največ Avstrija 15.80% našega uvoza v vrednosti 204,665.025 Din. Nadalje Nemčija z 12.80 odstotki ali v vrednosti 165,753.596 Din. Naša **trgovinska bilanca nasproti Češkoslovaški je pasivna, in sicer izvozimo na Češkoslovaško 6.34% našega izvoza in to v vrednosti 90,974.491 Din, medtem ko je v preteklem polletju Češkoslovaška uvozila blaga za 158,049.744 Din, t. j. 12.20%.** Naša trgovinska bilanca za preteklo polletje je bila za 138 milijonov 853.760 Din **aktivna, in sicer** smo izvozili blaga po vrednosti 1.434,-91.082 Din, uvozili pa 1.295,357.322 Din.

Dobra žitna letina v Evropi

Po podatkih mednarodnega kmetijskega urada bo letošnji pridelek pšenice večji kakor lansko leto. Podatki zadevajo 11 evropskih držav in se nanašajo na stanje žita, kakor je bilo sredi julija. **Letina je povsod razen v Španiji boljša kakor lansko leto.** V imenovanih državah bo pridelek za 18 milijonov stotov večji, kakor lansko leto, za 17 milijonov stotov pa večji kakor povprečni pridelek v letih 1927 do 1931. Štiri obdonavske izvozne države, ki so v omenjenih podatkih že upoštevane, bodo imele okoli 27 milijonov stotov pšenice več kakor v letu 1932., čeprav ne bo dosegla ta letina povprečne letine v omenjenem petletju. Ker so zaloge žita v podonavskih državah pošle, računajo, da bodo te države lahko izvozile okoli 12 milijonov stotov. Ta številka se lahko poviša, ako bo pridelek koruze dober. Dobro letino napovedujejo v Nemčiji, na Grškem in na Holandskem; na Poljskem, v Angliji in na Češkoslovaškem bo letina boljša kakor lansko leto. Splošno bo tudi kakovost pšenice boljša kakor lansko leto. Pridelek rži in ječmena bo približno tako velik, kakor je bil povprečno za časa omenjenega petletja, medtem ko bo pridelek ovsa manjši kakor lansko leto.

Veliko notranje posojilo v Ameriki

Ameriško finančno ministrstvo je zdaj priobčilo svoj podroben finančni načrt. Vlada namerava izdati sredi avgusta notranje posojilo v znesku 500 milijonov dolarjev. Posojilo zapade po osmih letih in bo neslo 3.25%. Nadalje bo izdala vlada kratkoročno posojilo v bonih proti obrestim 1⅜%. Zadnje posojilo je najel Melon leta 1931, in sicer proti 3% obrestim, vendar je vrednost tega posojila padla za 20%, ko je Anglija ukinila zlato valuto. Splošno niso pričakovali, da bo novo posojilo izdano proti tako visokim obrestim. Namen tega posojila je, da se poplačajo kratkoročna posojila. Značilno je, da je vladni tisk pri propagandi za posojilo ubral patriotsko struno in pozivlja državljane, naj storijo svojo dolžnost do domovine in podpišejo posojilo. Izdani bodo tudi boni na nižje zneske, in sicer po 50 dolarjev ter bodo nosili ime »Baby-bonds« — otroški boni. Če se izdanje posojila posreči, namerava Roosevelt v oktobru izvesti konverzijo 4.5% posojila Liberty v znesku 6.2 milijarde dolarjev.

Čeprav je dolar v zadnjem času precej šibak, se zdi, da ne namerava vlada izvesti širše inflacije. Nikakor ne bo izdala treh milijard papirnatega denarja, čeprav bi imela v smislu pooblastil do tega pravico.

IZRABI TUDI ODPADKE!

Nobenih odpadkov ne trpi racionalno gospodarstvo. To bo dokazal oddelek na veterinarski razstavi na Ljubljanskem jesenskem velesejmu, ki bo od 2. do 11. septembra t. l., kjer bodo pokazali veterinarji, kaj se da napraviti v onimi odpadki, ki nastanejo pri klanju domačih živali, ki pa se še v veliki meri zametujejo, čeprav daje njihova predelava velikemu številu delavcev svoj dnevni kruh. Vsak odpadek se lahko racionalno izrabi in lahko služi celo za izdelavo dragocenih zdravil. Zato si naj vsakdo ogleda tudi ta oddelek veterinarske razstave, da bo vedel ceniti vrednost odpadkov, potem ko bo videl, kaj se da vse iz njih napraviti.

*

Rusija in Jugoslavija bosta dobavili les za pivske sodčke Ameriki. Radi odprave prohibicije je v Ameriki nastalo veliko povpraševanje po sodčkih za pivo in po sodih sploh. Največ naročil lesa za sodčke je prejela Rusija, na drugem mestu je Jugoslavija.

Izvoz zlata in srebra je romunska vlada prepovedala. Prepoved se je izvršila na pobudo Narodne banke in zadeva zlato in srebro v kakršnikoli obliki.

Vpisi v zadružni register: Gospodarska zadruga privatnih nameščencev v Ljubljani, reg. zadr. z o. z. Namen ima razmere svojih članov zboljševati v gmotnem pogledu. Sprejema hranilne vloge in daje posojila.

Razglašen je bil konkurz o imovini Frančiške Kekec, trgovke v Muretincih, konkurzni sodnik dr. Poznik Aleksander, upravnik mase Wallner Leop. v Ptuju. Prvi zbor upnikov 10. avgusta pri sreskem sodišču v Ptuju.

Borza

Dne 2. avgusta.

Denar

Dolar je zopet nazadoval, pri drugih tečajih ni posebnih izprememb.

Ljubljana. Amsterdam 2311.51—2322.87, Berlin 1364.03—1374.83, Bruselj 799.41—803.35, London 190.19—191.79, Curih 1108.35—1113.85, New York 4252.71—4280.97, Pariz 224.24—225.36, Praga 169.73 do 170.59, Trst 301.57—303.97.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 52.783 Din.

Grški boni so popustili od 38 bl. na 34—36 brez zaključka. — Šiling v priv. kliringu je popustil od 8.625—8.725 na 8.56—8.66; zaključeno 15.000 šilingov po 8.61.

Curih. Pariz 20.23, London 17.16, New York 386, Bruselj 72.10, Milan 27.24, Madrid 43.20, Amsterdam 208.47, Berlin 123.35, Dunaj 72.80 (priv. 58), Stockholm 88,00, Oslo 87.62, Kopenhagen 76.70, Praga 15.315, Varšava 57.75, Atene 7, Carigrad 2.95, Bukarešta 2.50, Buenos Aires 7.59.

Vrednostni papirji

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 46 d., vojna škoda 223—225, avg. 223—225, okt. 222—225, dec. 223 den., 4% agr. obv. 28 bl., 8% Bler. pos. 34.75—35.50, 7% Bler. pos. 33—34, 7% pos. DHB 45—49, 6% begl. obv. 35.50—36.50, Hrvatska banka Dunaj Zagreb 856—866 (861), Praštediona Dunaj Belgrad 860—867, Jugosl. Union banka Grčija, Belgrad 37.50 ponudba, Zagreb 34—36. — Delnice: Narodna banka 3700 den., Priv. agr. banka 220—224, Šečerana Osjek 170—175 (170), Impeks 50 den., Trboveljska 135 bl. — (Zaključeno 50 delnic Šečerane Osjek po 170.)

Belgrad. Priv. agr. banka 223—223.25 (228.30, 222.25), Narodna banka 3750, 7% dr. inv. pos. 48 do 50, 4% agrar. obv. 29, 6% begl. obv. 36,60 do 36.62 (36.75, 36.55), voj. škoda 225.50—226.50 (226), okt. 225, 7% pos. Drž. hip. banke 47—48 bl. (47.25).

Žitni trg

Kupčija mrtva. Pšenica od 79 do 80 kg težka 107 do 127-50 franko vagon nakladalna postaja; koruza 75 do 75.50; nova rž 72 kg težka 90, ječmen 68 do 69 kg težak 80, franko nakladalna postaja. Moka po znamki 245—265.

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad, sbč. 117.5—120, bč. okol. Sombor, gor. ban., srem. in slav. 115—117,5, bč. potiska in gor. bč. 120—122 5. Vse je novo 78 kg 2%. — Oves: bč., srem., slav. 65—67.5. — Ječmen: bč., srem. novi 64—65 kg 67—69. — Koruza: bč., srem. in bč. okol. Sombor 68—70, slav. in bč. bela 70—72, ban. 66—68, bč. ladja Sava in Begej 72—74, bč. ladja Dunav in Tisa 73—75. — Moka: srem. in slav. nova Og Ogg 225—240, št. 2 205—220, št. 5 185—200, št. 6 155 do 170, št. 7 120—130, št. 8 60—65. — Moka: bč., ban. nova Og Ogg 230—250, št. 2 210—230, št. 5 190—210, št. 6 160—180, št. 7 120—130, št. 8 60 do 65. — Otrobi: ne notirajo. - Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca nestalna. Promet: 44 vag.

Budimpešta. Tendenca: prijazna. Promet: živahen. Pšenica: okt. 9.95—10.07, zaklj. 9.99—10; marec 10.98—12.00, zaklj. 11.08—11.09. - Rž: okt. 6.75—6.90, zaklj. 6.86—6.87; marec 7.70—7.78, zak. 7.78—7.80. - Koruza: avg. 7.90—7.95, zaklj. 7.95 do 7.97; maj 8.60—8.68, zaklj. 8.66—8.68.

Sport

Drevi ob 20·30

FC Wien Nicholson:Ilirija

Drevi gostuje v Ljubljani že drugo dunajsko moštvo

Letošnja nogometna sezona je na mednarodnih prireditvah zelo bogata in se naša sportna publika glede tega nima pritoževati.

Nocoj pa nastopi FC Wien, ki se je nedavno še imenoval Nicholson in ki spada med najzanesljivejša dunajska moštva in ni prav nič čudno, da zavzema visoko mesto v prvenstveni tabeli. FC Wien nastopi proti Iliriji v postavi: Plaschka—Schneider, Puschmann—Hartl, Radakovič, Černič—Cervenka, Eggenhofer, Weitz, Horvath, Hasemann, — Najznamenitejši od teh dveh je nedvomno Horvath, večkratni avstrijski reprezentativec. Znan je po svoji neutrudljivosti in sijajni tehniki. V Ljubljani smo ga že imeli priliko občudovati, ko je nastopal še za barve Wackra. Med najboljše dunajske strelce spada vodja napada Weitz, ki je golgeeter enajstorice. Star znanec je tudi srednji krilec Radakovič. Opora enajstorice je vratar Plaschka, ki je že večkrat igral v reprezentanci Dunaja. Velik talent je levo krilo Hasmann, ki tvori s Horvathom najnevarnejši del napada. V tej dvojici bo naletela Ilirija na najbolj nevarnega nasprotnika, dočim prevzame navadno končno eksekucijo Weitz. Kakor znano, je Ilirija že pred tremi leti igrala z Nicholsonom na Dunaju in je bila poražena s 2:7. Topot igra na domačem terenu in ima priliko za revanš. Seveda ni računati, da bo v tem uspela, lahko se pa reče, da bo rezultat ugodnejši kot je bil na Dunaju. S to igro se bo enajstorica po dveh letih prvič predstavila svojemu trenerju Baaru in upamo, da ga ne bo razočarala. To pričakuje tudi sportna publika, ki je v Iliriji vedno videla dobrega reprezentanta v internacionalnih srečanjih.

Tekma se bo vršila na igrišču Ilirije ob 20.30 ob vsakem vremenu. Vstopnice se dobe po znižani ceni v predprodaji do 18 v kavarni Evropi, in sicer stojišča 10 Din, tribuna 15 Din, ložni sedež pa 20 Din.

LAHKOATLETSKI DVOMATCH GRAZ : LJUBLJANA

Da bo naše sportno občinstvo informirano, kakšne izglede ima ljubljanska reprezentanca v svojem prvem internacionalnem srečanju, ki bo v soboto in nedeljo na igrišču Ilirije z reprezentanco Gradca, si oglejmo zadnje uspehe graških in naših atletov.

V šprintu nastopi za Graz odlični šprinter mag. pharm. Glaser, ki ima najboljši rezultat 10.9 na 100 in 22.2 na 200 m. Barve Ljubljane bosta branila v šprintu Primorjaš Kovačič in Ilirijan Župančič Neli, na 100 m prvi z rezultatom 11, drugi 11.2. V teku na 400 m bo imel priliko Neli postaviti marko pod 52 sek., v borbi z odličnim Tammelom (51.5). Tek na 800 in 1500 m bo stvar Pugla, če bo startal. Primorjaša Krevs in Žorga bosta od naših edina imela besedo. V teku 5 km in 10 km bo zastopal Gray drž. repr. Prezl, Ljubljano pa Krevs ter Ilirijan Starman in Šporn. Rezultat Prezla na 5 km je 15.59, na 10 km 35.10, oba rezultata sta za naše zastopnike dosegljiva. V štafeti 4×100 dajemo prednost Gracu, 4×800 pa Ljubljani.

Pričetek dvomatcha bo oba dni ob 17. Predprodaja vstopnic v šport. trgovini »Alpina«, Tyrševa cesta 6. Cene: tribuna 10 Din, stojišče 8 Din, dijaško stojišče 5 Din, mladinska 3 Din.

★

SK Grafika obvešča vse igralce, da se redni treningi do preklica ne vrše, vsled ureditve garderobe. Vsi igralci, ki posedujejo opremo, se pozivajo, da isto predajo danes ob 7 v garderobi gospodarju. Zopetni treningi se bodo pravočasno javili potom časopisja.

V plavalnem damskem dvoboju Avstrija: Madjarska, so zmagale Madjarke s 30 točkami, napram Avstrijkam, ki so jih dosegle le 22. — Izostali so le skoki, ki se bodo vršili kasneje v Budimpešti. Doseženi so bili ti-le rezultati: **100 m prosto:** 1. Toth (Madjarska) 1:16; 2. Magashazy (Madjarska) 1:16.2; 3. Wagner (Avstrija) 1:17. — **400 m prosto:** 1. Toth (Madjarska) 6:20.7; 2. Löwy (Avstrija) 6:30.8; 3. Magashazy (Madjarska) 6:49.2. — **200 m prsno:** 1. Seböck (Avstrija) 3:20; 2. Szasz (Madjarska) 3:26.4; 3. Pesti (Madjarska) 3:27. — **100 m hrbtno:** 1. Veber (Madjarska) 1:37.6; 2. Spaun (Avstrija) 1:38.2; 3. Toth (Madjarska) 1:39. — **4×100 m crawl stafeta:** 1. Avstrija 5:17; 2. Madjarska 5:21.8.

Najhitrejši tekač na svetu je ameriški črnec, študent Ralph Metcalfe, ki je pri zadnjem mitingu v Stockholmu z gotovostjo tolkel Holandca Bergerja. Metcalfe je bil v preteklem letu pri izbirnih mitingih vedno pred znanim olimpijskim zmagovalcem Tolonom, svojo najvišjo formo pa je pokazal v Los Angelesu. Najboljši uspehi, ki jih je dosegel Metcalfe, pa izgledajo tako-le: 40 jardov 4.3, 50 jardov 5.2, 60 jardov 6.1, 70 jardov 7, 100 jardov 9.4, 220 jardov 20.4, 100 m 10.3, 200 m 20.3 sekund. Kakor se vidi, je Metcalfe tem boljši, čim daljša je proga ter ni zelo hiter starter, ampak pri zadnjih 20 metrih razvije izredno hitrost, ker neverjetno stopnjuje svoj tempo.

Omenjeni amerikanski študent hoče postati jurist. Govori dobro nemško, na potovanje v Evropo pa je vzel s seboj tudi svoje učne knjige Na Švedskem, kjer je postal Metcalfe zelo popularen, ga menujejo »polnočni ekspres« in »leteča lokomotiva«.

Dr. Peltzer je zopet zmagal pri brandenburških prvenstvih na 800 m, katero progo je pretekel v času 1:56.7.

Lahkoatletski dvomatch Madjarska : Avstrija 83:32. V omenjem srečanju so zmagali Madjari z velikim naskokom, saj so dosegli kar 83 točk, dočim so jih Avstrijci komaj 32. Izmed 13 disciplin so dosegli Madjari kar 10 prvih mest. Naj navedemo le najboljši uspeh v vsaki disciplini.

100 m: 10.6, 400 m: 50.3, 800 m: 1:57.4; 1500 m: 4·03.4; 5000 m: 15:37.4; 110m zapreke: 14.9; švedska štafeta: 1:59; skok v višino: 1.85 m; skok v daljavo: 7.26; skok s palico v višino: 3.70; krogla: 14.73; disk: 46.51 m; kopje: 64.9 m.

Tour de France. V najtežji francoski in svetovni kolesarski dirki, ki se je vršila po celi Franciji, je zmagal Francoz Georges Speicher. Tudi med moštvi je Francija na prvem mestu s 444:32:50. Nadalje so se plasirali tako-le: Belgija 445:53:45, Nemčija 447:23:14, Švica 448:45:23, Italija 449:51:00.

Brzoturnir Ljubljanskega šahovskega kluba

Jutri v petek 4. t. m. se bo vršil ob pol 8 zv. v kavarni »Evropi« brzoturnir za prvenstvo meseca avgusta. Prva tri mesta bodo nagrajena z lepimi knjigami, ki jih je to pot poklonila klubu založba »Modra ptica«. Odbor pozivlje vse svoje člane, naj se turnirja v obilnem številu udeleže

Cerkveni vestnik

Skupna molitvena ura v stolnici drevi od 8 do 9 pred izpostavljenim najsvet. Zakramentom. Moli se 12 ,ura: Za blagor domovine. Ljudsko petje.

Nočni častivej presv. Srca Jezusovega molijo v stolnici drevi od 9 dalje 8. uro: V čast prebl. Dev. Marije.

Poizvedovanje

Izgubilo se je kompletno rezervno avtomobilsko kolo znamke »Adler« dne 22. t. m. na poti Ljubljana-Cerknica. Odda naj se na Celovški cesti 10, Ljubljana.

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Četrtek, 3. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 19.00 Radio orkester 19.30 Lužica in Lužičani (Vera Dostal) 20.00 Slovaško vprašanje (Uršič Lojze) 20.30 Koncert pevskega društva »Cankar« 21.15 Pevski koncert ge. Bernot-Golobove 22.00 Radio orkester 22.30 Čas, poročila, plošče.

Petek, 4. avgusta: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče, borza 19.00 Radio orkester 19.30 O reji kuncev (Inkret Alfonz) 20.00 Slike iz narave (Jože Herfort) 20.30 Prenos iz Belgrada 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

Četrtek, 3. avgusta:

Belgrad: 20.30 Prenos iz Ljubljane — **Zagreb:** 20.30 Ljubljana — **Dunaj:** 19.00 Orkestralni koncert 21.00 Simfonični koncert — **Berlin:** 20.30 Narodne pesmi — **Budimpešta:** 20.15 Operetni večer — **Leipzig:** 21.25 Simfonični orkester — **London:** 21.20 Koncert vojaške godbe — **Milan:** 20.30 Hoffmannove pripovedke, opera, Offenbach — **Praga:** 20.20 Judovske pesmi (psalmi in druge pesmi) — **Varšava:** 20.00Orkestralni koncert.

Petek, 4. avgusta:

Belgrad: 20.30 Mozartov godalni kvartet (17. B-dur) 21.05 Vokalni koncert: arije iz oper 21.35 Radio orkester — **Zagreb:** 20.30 Iz Belgrada — **Dunaj:** 20.15 Orkester: operetna glasba — **Berlin:** 21.10 Sonatni večer — **Budimpešta:** 19.00 Koncert vojaške godbe 21.45 Ciganska kapela — **Leipzig:** 19.00 IX. simfonija (Beethoven) 21.10 Orkestralni koncert — **London:** 20.00 Orkestralni koncert 21.00 Zborovski koncert — **Milan:** 20.30 Simfonični koncert —**Praga:** 20.30 Orkestralni koncert — **Varšava** 20.00 Simfonični koncert. (Iz »Radio-Beograd«.)

Župnija Št. Lovrenc ob Temenici

Nekoliko zgodovinskih in drugih podatkov.

I. Šašelj.

Prostor, na katerem se razteza sedanja Št. Lovrenska župnija, je bi. obljuden že v predzgodovinski dobi, kar nam spričuje velika, več metrov dolga gomila v hosti pod Korenitko na Bukovčevem posestvu, ki se imenuje na »Britofu«, ki je zdaj vsa obraščena z različnim drevjem. Enake gomile so bile tudi v okolici Št. Vida, ki se vidijo še iz vlaka, ki vozi mimo, ki so pa deloma že prekopane in preiskane. Te so našli že Rimljani, ki so gradili tam blizu cesto iz Emone, zato so ta kraj imenovali »ad tumulos«, pri gričkih — gomilah.

Pa tudi Rimljani so bivali na prostoru tukajšnje župnije in sicer na več krajih, kakor svedočijo rimske izkopine, saj je šla glavna cesta iz Emone (Ljubljane) proti Trebnjemu (praetorium Latobicorum) na Drnovo (Neviodunum) pri Leskovcu in od tam na Hrvaško in Sisek (Siscia) skozi tukajšnjo župnijo. V Trebnjem, ali njegovi okolici, pa so se od glavne ceste odcepile postranske ceste, katerih ena je šla v Mokronog, kjer je bila tudi rimska naselbina, kakor je znano, kar nam svedoči posebno najdba rimskih denarjev 10. sept. 1879, ki jih je izkopal pisec tega spisa v Pričinski hosti nad Mokronogom in vso najdbo popisal v »Slov. Nar.« l. 1880, št. 9, 10. Listek. Denarjev, ki so bili vsi bakreni razen enega in imeli lepo patino, je bilo v loncu ok. 4000 komadov od 17 vladarjev in vladaric za čas od 260—285 po Kr. Drugo leto pa je našel njegov brat Jože v potočku pod Mokronoškim gradom v pesku zlat novec cesarja Anastazija II. (713—716).

Druga cesta pa je šla v Dobrniče, kjer je bila tudi nekje rimska naselbina, kar nam spričujejo tudi rimski denarji, ki so bili izkopani istega leta, kakor v Mokronogu, menda koncem septembra. O njih je bil poročal, če se ne motim, »Slov. Nar.« Bilo jih je, kolikor se spominjam, menda 30 in mislim vsi srebrni. Posrečilo se mi je bilo od teh enega dobiti po posredovanju tedanjega župnika v Dobrničah † Ant Zorca. Ima av: M ANTONIUS AVG ARM PARTH MAX. Glava z lavorjevim vencem. Rev: FORT RED TR PLXXII IMP V COS III. Fortuna sedi, obrnjena na levo. Je torej iz dobe M. Avrelija iz l. 168 po Kr. Tudi ta novec sem bil podaril, kakor vso svojo numizmatično zbirko, škofovim zavodom v Št. Vidu, kjer se nahajajo še zdaj. Kam pa so se razgubili drugi novci te najdbe, mi ni znano.

Na rimske ostanke v tukajšnji župniji so naleteli na več mestih. Tako na Šlajpahovi njivi v Št. Lovrencu za pokopališčem, kjer so zadeli pred več leti pri oranju na ostanke zidu, kakor tudi na njivi nad hišo proti hosti.

Tudi okoli hiše Janka Jarma, gostilničarja in mesarja v Št. Lovrencu, so našli rimske ostanke. Ko je kopal sedanji gospodar pred kakimi 14 leti pod svinjakom dve jami, da bi posadil v nju dva divja kostanja, je našel v globini 1 metra več stari. Našel je lesen sod iz hrastovega lesa, približno meter visok, nizek pa širok, s 6 železnimi obroči, ki pa niso bili ploščnati, kakor dandanes, ampak okrogli, kakor žica, s premerom 62 cm. Vsak obroč pa je imel tudi vijak, s pomočjo katerega se je obroč ali ožil ali širil, da ga ni bilo treba nabijati, ampak samo privijati. Take sode pa tudi niso lahko valjali ali takali. V sodu so našli lonec, kakih 5 litrov vsebine, ki je bil pokrit z lončenim pokrovom, in notri pepel z zemljo in različno železje. Od obročev se je k sreči eden še ohranil in ga je dal posestnik piscu tega spisa, ki ga bo odnesel o priliki banov. muzeju v Ljubljano. V sodu je bil tudi še kos železa, dolg ok. 1 metra, kake 3—4 cm širok in zaostren na enem koncu, in veliko različnih črepinj. Ko so pa lani odkopavali nad hišo zemljo za drvarnico, so našli zopet v globini več kakor 1 metra, veliko črepinj od loncev z različnimi lončarskimi znamenji, kakor zvezda, srce in človeška glava. Žal, da pisec tega spisa o vsem tem ni pravočasno zvedel, da bi bil kaj rešil za muzej, in se je vse razgubilo.
jamo za šolski vodnjak, so našli 1 meter pod površjem tudi veliko črepinj od loncev, skled itd. Zemlja je bila tu sicer navožena, kakor je bilo videti, ker je bilo vmes tudi precej kamenja, vendar pa je čudno, odkod je bila ta množica različnih črepinj. Ker je šolsko poslopje tako blizu Jarmove hiše in je samo cesta vmes, bi se dalo iz te množine črepinj tako blizu skupaj morda lahko sklepati, da so bili tu rimski lončarji, ker je bilo opaziti pri kopanju, da je v zemlji proti Jarmovi hiši še dosti črepinj. V globini 1.90 m pa so naleteli na zid 1 m širok in 1 m visok, ki je bil zidan brez morta in ki se razteza še na obe strani v zemlji, proti Jarmovi hiši in proti far. vrtičku, in teče vzporedno s šolo, iz česar se da sklepati, da je stalo tu svoj čas kako poslopje.

Pa tudi na drugi strani Temenice, v vasi Prapreče, so že večkrat naleteli na rimske ostanke pri oranju ali kopanju. Ko je pred več leti orai † Jože Jarm na svoji njivi v Praprečah, je izoral veliko štirioglato kvadratno opeko, prav debelo, kakih 15 cm široko in 8—10 cm debelo.

Dalje prih.

Obrt

Žične postelje vloge in zložljive železne postelje izdeluje najceneje ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulec, Gosposvetska cesta 13. Kolizej. Ljubljana. (t)

Za potovanje

kovčege, torbice, denarnice, nahrbtnike itd. Velika izbira - znižane cene — priporoča

Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova ul. 13.

Krušno moko in

rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Ako želite, da Vam bo dete tako zdravo in veselo - dajte mu

Energin

za krepitev krvi, živcev in teka

„Energin" krepi kri, krepi živce, daje tek in pospešuje razvoj otroka. Otrokom od 5 do 15 let 3 krat na dan po 1 malo žličko okusnega „Energina".

„Energin" se dobiva v lekarnah v polliterskih steklenicah po Din 35·—. S pošto razpošilja Laboratorij „ALGA" na Sušaku. 3 steklenice „Energina" Din 110·—, 6 steklenic „Energina" Din 220·— in 1 zastonj, 12 steklenic „Energina" Din 440·— in 2 zastonj.

(Odobreno po min. soc. politike in nar. zdravja S. št. 4787 z dne 23. marca 1932)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

90.— do 180.— Din

zaslužijo dnevno zastopnice, zmožne nekoliko nemškega jezika, s prodajo brezkonkurenčnega aparata. Začetnice se uvedejo. Javiti se z osebno legitimacijo v četrtek od 9—12 in od 2—5 ure v Gradišču 17, parter, levo. (b)

Prodajalko

in učenko (-ca) sprejmem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj 20« 8835. Za odgovor priložiti znamke! (b)

Uradnica

prvovrst. pisarniška moč, popolnoma samostojna korespondentinja z znanjem slovenske in nemške stenografije, z daljšo prakso, se takoj sprejme v trajno nameščenje. Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo vseh dosedanjih služb pod »Tovarna v Ljubljani« 8834 na upr. »Slovenca«. (b)

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje

eno- ali dvosobno s pritiklinami išče mirna družina treh oseb za november ali preje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Točen plačnik«. (c)

Soba s štedilnikom

se išče v sredini Maribora. - Naslov v upravi »Slovenca« na Koroški cesti 1. (s)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

sončno, s kopalnico, poslitko sobo, verando in pritiklinami — se odda mirni stranki takoj ali za september. Naslov v upr. »Slovenca« pod 8579. (č)

Trisobno stanovanje

drugo nadstropje Slomškova ulica in dvosobno brez kuhinje za samca ali pisarno se takoj odda, več pri kamnoseku g. A. Vodniku pri Glavnem kolodvoru v Ljubljani. (č)

Štirisobno stanovanje

z vsemi pritiklinami, v hiši Erjavčevja cesta 21 v III. nadstropju, se odda s 1. novembrom. Pojasnila pri A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (č)

Enosobno stanovanje

s pritiklinami se odda s septembrom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8851. (č)

Stanovanje

2 sob in kuhinje se odda s 1. septembrom. Rožna dolina 27-VIII. (č)

Stanovanje

izredno prijetno, solnčno, se odda za november v Beethovnovi ulici 2/II. - Tri velike sobe, 2 balkona, lepi stranski prostori, klet in podstrešje. Vprašati ravno tam v I. nadstropju. (č)

Dvoje stanovanj

2 in 3 sobe oddam takoj. Zeljarska ul. 11. (č)

Vnajem

Lokal

na prometni točki, primeren za krojača ali frizerja, oddam. — Poizve se: Streliška ulica 22. (n)

Mlekarna

dobro vpeljana, v centru mesta, se takoj odda. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8824. (n)

Gostilno

z gostil. vrtom, 3 lokali, dve stanovanjski sobi, na lepem prostoru, se odda takoj v najem. Najemnina nizka. Naslov v upr. »Slovenca« Maribor. (n)

Objave

Preklic!

Korber Josip iz Celja preklicujem, kar sem govoril v gostilni pri »Zelenem travniku« o Hohnjecu Štefanu, mesarju v Celju, in izjavljam, da ne vem o njem nič slabega in se mu zahvaljujem, da mi je odpustil in odstopil od tožbe. (o)

Pohištvo

Pohištvo

Spalnice, moderne — iz trdega in mehkega lesa, kuhinje in drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Komenskega ulica št. 34. (š)

Posestva

Tristanovanjska hiša

v okolici Kamnika, nova, ograjena, sadni in zelenjadni vrt, solnčna lega, ob glavni cesti, pripravna za vsako obrt ali upokojenca, naprodaj za Din 85.000; plačljivo polovico pri nakupu — drugo na obroke. - Pojasnila daje Pavla Stare, Kamnik — Zaprice. (p)

FILATELIJA

Zbirka znamk

zelo lepa, lepo urejena, Evropa in prekooceanske države, se radi izselitve proda. Resni reflektanti dobe naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8719.

Kupimo

Dinamo

za 1 konjsko silo, rabljen, dobro ohranjen, kupim. Dopise na podružnico »Slovenca« v Celju. k

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Vodno turbino

rabljeno, v dobrem stanju, od 1500 do 2000 sekundnih litrov — kupim. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju. (k)

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Redka prilika

za boljšo gospodo, za okrasitev stanovanja: Imam naprodaj 4 komade staro-japonskih, umetno izdelanih originalnih bronastih figur (dve materi z otroci ca. 100 cm visoke, 1 japonski nosač in 1 ribič), ocenjeno po gosp. prof. K. (profesor umetnostne akademije v Zagrebu) na 60.000 Din. — Radi preselitve prodam za polovično ceno. Resni reflektanti naj se obrnejo na gospodično: Ivko Milkovič, pri Srpski privredni banki, Zagreb, Ilica 7.

2 izložbeni omarici

(pritrjeni na zidu), nadalje večji obešalnik za konfekcijo itd., radi selitve ugodno proda tvrdka Drago Schwab, Ljubljana. (l)

Ptiče

krasne pevce, prodam. - Društvena ul. 23, Moste.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8821. (l)

Novo kolo

se pod ceno proda. — Dvořakova ulica št. 3/I., levo. (l)

ČEVLJI

KONEC SEZONE
CENENA PRODAJA

Samo kratek čas

Samo kdor hoče varčevati naj kupi sedaj!

Velika izbira posebno lahkih letnih čevljev

Platneni čevlji

Platneni čevlji za dame, z zaponko, razne barve, kuba-peta, ostanki . . Din 25·-

Platneni čevlji za dame, razne kombinacije, kuba ali francoska peta . Din 45·-

Tenis čevlji, belo platno, za dame in gospode prima Din 45·-

Beli damski čevlji iz surovega platna z barvano kombinacijo, kuba-peta. Najmodernejši poletni čevelj Din 98·-

Moški polčevlji, beli ali sivi . . . . . Din 98·-

Platneni čevlji na vez, beli ali sivi, s podplati iz pravega krep-gumija, lahki in udobni

veličine 24/27, 28/34, 35/41, 42/46
Din 20·— 24·— 28·— 35·—

Opanke

Vrsta 90-781
Opanke, za dame, bele ali druge barve, kuba-peta Din 75·-

Vrsta 90-770
Opanke za dame, z barvano kombinacijo, kuba-peta . . . . . Din 85·-

Vrsta 90-782
Opanke za dame, krasne kombinacije, kuba-peta, prej Din 125·—, sedaj Din 98·-

Damski čevlji

Pums, beli nubuk z lakom, franc. peta, prima . . Din 145·-

Čevlji z zaponko na vez beli nabuk z lakom ali z reptil imitacijo . . . Din 145·-

Isti z rujavim usnjem in kuba-peto . . . . . Din 145·-

Sandaleti

Poletni sandaleti, rujavi z zaponko, prima podplati

Telik. 23/25, 26/28, 29/30, 31/35, 36/40, 41/46
Din 45·— 55·— 65·— 75·— 95·— 125·—

Vrsta 56-590
Rujavi sandaleti na vez s prima podplati,

Telik. 23/25, 26/28, 29/30, 31/35, 36/40, 41/46
Din 45·— 65·— 75·— 85·— 95·— 125·—

Posebno ceneno

Platneni čevlji z gumijastimi podplati, v vseh velikostih in raznih barvah

Din 28·-, 24·-, 20·-, 15·-.
Čevlji z zaponko, v raznih barvah, s kuba- ali franc. peto samo Din 65·- in 95·-.

Humanik

LJUBLJANA, Tyrševa c. 1a (Petovia)
MARIBOR, Gosposka ul. 17
CELJE, Aleksandrova c. 1

Sv. zakon- vrelec življenja

Vsa sodobna vprašanja o zakonu načelno pojasnjena. — Se dobi v knjigarnah in v prodajalni Ničman. — Din 20·—.

Inserirajte v ‚Slovencu'!

Uprava »Slovenca« Maribor
Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravništva lista.

»Ljudska knjižnica« iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Lovrenčič: Publius in Hispala, povest, broš 28 Din, vez 40 Din — Pierre L'Ermitte: Deklica z odprtimi očmi, povest, broš 30 Din, vez 42 Din — Pierre L'Ermitte: Kako sem ubila svojega otroka, povest, broš 35 Din, vez 45 Din — Biggers: Kitajčeva papiga, povest, broš 32 Din, vez 42 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 28 Din, vez 40 Din.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

82

Irski ljudski roman.

In tako sta šla naprej in kmalu prišla v bližino razvaline.

»Stojte,« je Rory pretrgal molk in obstal. »Ali niste slišali, da je nekdo zaklical na pomoč? Poslušajte!« je dejal in prisluhnil.

»Kje?« je vprašal Scrubbs in se od strahu k Roriju stisnil, kolikor se je mogel.

»Zdi se mi, da sem slišal klic na pomoč,« je ponovil Rory. Ko je to izgovoril, je zagrmelo, kakor bi ustrelil iz topa. Scrubbs se je skoraj sesedel.

»Mislim, da je to bil samo vihar. Pojdiva naprej,« je dejal Rory in napravil nekaj velikih korakov. Ko je vihar za hip prenehal, je zopet zaslišal krik, in je zopet postal. To pot ga je slišal tudi Scrubbs.

Klici so prihajali iz kletnega okna razvaline, kjer so bili ujeti De Welskein in njegovi tovariši. Ko so namreč v dolini zagledali dva moža, so začeli obupno klicati na pomoč. Ko so videli, da sta obstala, so začeli znova klicati. De Welskein si je s svojega vratu odvezal robec in ko je možema mahal skoz okno, je iz poplavljene temnice v tertje zaklicalo na pomoč.

»Glej, glej,« je vzkliknil Rory in pokazal na robec, ki je mahal iz okna razvaline. »Tamle nekdo kliče na pomoč,« je dejal in stopil naprej proti razvalini. Tedaj je Scrubbs položil roko nanj in ves preplašen dejal:

»Ne bodite nori, nikar ne hodite!«

»Zakaj pa ne?« je vprašal Rory.

»Saj ne veste, kdo je tam!«

»Naj bo kdor hoče! Pomoči potrebuje in to je dovolj,« ga je zavrnil Rory.

»Prosim vas, lepo vas prosim!« se je trudil Scrubbs, da bi ga zadržal.

Rory se ga je pa otresel in trdo izpregovoril:

»Mr. Scrubbs, če se bojite vi, ni treba, da bi se tudi jaz bal. Če ste vi zmožni puščati svojega bližnjega v potrebi in stiski, Bog obvaruj, da bi jaz storil kaj takega! Tam se je zgodila nesreča in pogledat pojdem, ali morem kaj pomagati!«

Po teh besedah je stekel proti razvalini, Scrubbs pa za njim, ker se je bal ostati sam.

Ko je prišel Rory tako blizu, da je spoznal ljudi, ki so silili ven, so drug drugega kar gledali. Oni v kleti so se čudili, kako je prišel Rory s Scrubbsom semkaj, ta dva pa, kako so zašli oni noter.

»Kaj ste vi, mr. Devilskin?« je vprašal Rory, »kaj vendar vas je prineslo sem?«

Njegovo vprašanje je pa utonilo v strahovitem kričanju, ki se je začelo kakor na znamenje. Francoz je vpil: »Odprite!« — »Rory, za božjo voljo, Rory, hiti, če ne utonemo!« so prosili drugi.

»Počakajte malo, da bom videl, kaj se da storiti,« je kričal Rory. »Kakšna sreča, da imam to železo pri sebi!« Tako govoreč, je vtaknil svoj drog med križe okna, se uprl in iztrgal iz zidu zarjavelo železje. Nato je podal roko De Welskeinu in mu pomagal, da je zlezel ven. Za De Welskeinom so kakor podgane drug za drugim začeli lezti na svetlo. Scrubbs je pa ves prestrašen stal ob steni in molčal. Rešil jih je mož, proti kateremu je malo prej hujskal eden izmed njih. Tedaj se je zgodilo nekaj, kar potrjuje resnico pregovora, da je nehvaležnost plačilo sveta in kako trdo je od hudodelstva posirovelo človeško srce. Ti možje, ki so malo prej bili rešeni iz nevarnosti in morda strašne smrti, so še tisti trenotek pozabili na vse, kar so prestali, in bili zopet polni strasti in maščevanja. Še na um jim ni prišlo, da bi morali biti usmiljeni s svojim bližnjim kakor je bilo nebo usmiljeno z njimi.

Flannerty in Regan sta bila prva, ki sta zapazila Scrubbsa. Z vzklikom podlega veselja sta opozorila tolpo nanj: »Imamo pa srečo, bogme, da jo imamo, zakaj tu je tisti tiček, na katerega smo čakali!«

Ko sta tako govorila, sta kazala na zbiralca, ki se je ves prestrašen stiskal k Roriju. Rory je čutil, kako se trese in išče zaščite pri njem. Besede propalic so bile le preveč jasne, da bi jih ne razumel, in da bi ne slutil, da imajo zle namene s Scrubbsom. Ker pa ni vedel, kakšen povod imajo za tako ravnanje, je trdo vprašal:

»Kaj mu hočete?«

»Samo izposodili si ga bomo,« je dejal Flannerty, ki je stopil naprej in se zlobno režal.

»Glej, Flannerty,« je povzel Rory, ki je iztegnil roko, da bi napravil razstoj med strankama, »mister Scrubbs je bil tam v vasi, kjer se mu je konj ponesrečil. Ker je videl, da bo moral peš domov, me je prosil, ali bi lahko šel z menoj. Ko sem zavil na to stezo, ki pelje, kakor veste, proti moji vasi, je mr. Scrubbs hotel, da bi šla po glavni cesti, kar se pa ni zgodilo vam v srečo. Glejte, fantje,« je povzdignil glas, ko se je obrnil k drugim, »vi sami gotovo ne bi marali da bi človek, ki se je zaupal vašemu varstvu, prišel v neprilike in zato sem prepričan, da temu človeku ne boste storili nič žalega.«

»O, če se pa ponujaš za ovna takile ovci kakor je tale tu, je skrajni čas, da nehaš, dragi moj,« je odgovoril Flannerty. Priporočal bi ti, da v prihodnje pustiš take reči, če ti je kaj za tvoje dobro ime; manj ko imaš opravila s tako živino, bolje zate, Rory, moj fant, in pa glave nikar ne drži tako visoko!«

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Lojze Golobič.